

Nr 2.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53; given Stockholms slott den 2 januari 1953.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen bifalla det förslag, om vars avlåtande föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 januari 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter.

De anslag, som efter riksstatens fastställande hittills äskats för nu löpande budgetår, har sammanförts å tilläggsstat I (r. skr. 1952: 442) och uppgår till ett belopp av 179,5 miljoner kronor, vilket anvisats å driftbudgeten. Därav avser 171,5 miljoner kronor förstärkning av vissa väganslag m. m. och 8 miljoner kronor det svenska fältsjukhuset i Korea.

Vissa ytterligare anslagsäskanden avseende tilläggsstat för innevarande budgetår har ansetts erforderliga och bör föreläggas riksdagen vid dess början i en sammanfattande proposition nr 2 avseende utgifter å tilläggsstat II. Skulle anslagsäskanden därutöver å tilläggsstat II visa sig ofrånkomliga, bör dessa sammanföras i en särskild proposition, som förelägges riksdagen vid en senare tidpunkt.

De anslagsäskanden å tilläggsstat, som nu förelägges riksdagen, har tidigare denna dag anmälts. En sammanställning av de beslut om förslag till riksdagen, som Kungl. Maj:t därvid på hemställan av vederbörande föredragande enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet (*bil. 1—18*) fattat, torde få bifogas statsrådsprotokollet i detta ärende (*bilang*).

Av sammanställningen framgår, att å tilläggsstat II äskas anslag om sammanlagt 177,4 miljoner kronor å driftbudgeten och 153,8 miljoner kronor å kapitalbudgeten. Av det förstnämnda beloppet kommer 117,6 miljoner kronor på försvarsdepartementets huvudtitel. Härav avser omkring hälften vissa anskaffningar av brådskande art, medan av återstoden huvudparten föränledes av merkostnader på grund av inträffade prisstegringar på materiel. Anslagen avseende tygmateriel uppräknas med sammanlagt 89 miljoner kronor, olika övningsanslag samt marinens beklädnadsanslag med vardera 1 miljon kronor, anslagen till byggande och underhåll av fartyg med 21,5 miljoner kronor samt till flygmateriel m. m. med 4,3 miljoner kronor. Socialdepartementets huvudtitel upptar 2,8 miljoner kronor till åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet, vilket belopp utgör merkostnader i pensionsstyrelsens sjukvårdande verksamhet till följd av inträffade pris- och lönestegringar. Under kommunikationsdepartementets huvudtitel äskas en förhöjning av anslaget till vägunderhållet med 27 miljoner kronor till täckande av löne- och andra kostnadsstegringar. För handelsdepartementets del föreslås bl. a. avsättning till lotterimedelsfonden med 1,5 miljoner kronor, avseende genom den allmänna kostnadsstegringen förorsakade merkostnader i främst de kungliga teatrarrens verksamhet. Anslagen under inrikesdepartementets huvudtitel uppgår till sammanlagt 3,3 miljoner kronor, väsentligen till täckning av merkostnader vid vissa byggnadsarbeten. Under civildepartementets huvudtitel upptages 23,7 miljoner kronor i anledning av de under 1952 års höstsession av riksdagen beslutade förändringarna i lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m. (jfr prop. nr 241 och 251/1952). Övriga anslagsbelopp å tilläggsstat II till driftbudgeten uppgår till mindre belopp och avser vissa merkostnader och andra utgifter, vilka icke utan betydande olägenhet anses kunna uppskjutas till nästa budgetår. — Av utgifterna på tilläggsstaten till kapitalbudgeten avser 135,1 miljoner kronor statens affärsverksfonder, 0,2 miljon kronor statens allmänna fastighetsfond, 16,5 miljoner kronor försvarets fonder och 2,0 miljoner kronor väg- och vattenbyggnadsverkets förrädsfond.

Chefen för finansdepartementet hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna de förslag, om vilka Kungl. Maj:t en-

ligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (bil. 1—18) fattat beslut.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Otto Winther.

Bilaga 1.

Egentliga statsutgifter.**Andra huvudtiteln.**

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 januari 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, anmäler härefter under justitiedepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 samt anför därvid följande.

C. Domstolarna.

[1] 2 a. Högsta domstolen m. m.: Utrustning av nya lokaler för nedre justitierevisionen m. m.

Med anledning av planerad förflyttning av nedre justitierevisionen, som nu är inrymd i Rosenbad, till nya lokaler i kvarteret Atomena i Stockholm (jfr II ht 1952 s. 5) har *nedre justitierevisionen* i skrivelse den 14 september 1951 och den 30 augusti 1952 hemställt om medel till täckande av de engångsutgifter som föranledes av flyttningen. De egentliga flyttningskostnaderna uppskattas härvid till cirka 15 000 kronor. Revisionen finner vidare ofrånkomligt att avsevärda kostnader nedlägges på utbyte och upprustning av revisionens nuvarande inventariebestånd. Erforderlig förnyelse har under en följd av år underlåtits med hänsyn till den förestående flyttningen, och inventarierna är nu till stora delar i sådant skick, att de rimligen icke kan överflyttas till nyinrättade tjänstelokaler. Åtskilliga möbler är dessutom av sådana proportioner, att de icke kan inrymmas i de nya lokalerna. Nyanaffningskostnaderna beräknas till omkring 66 000 kronor, varav 52 000 kronor avse möbler m. m., 6 000 kronor gardiner, 5 000 kronor mattor och armatur samt 3 000 kronor dammsugare och golvbönare. Härutöver beräknas kostnader å 4 000 kronor för inredning av bibliotek med nya hyllor samt å 3 575 kronor för flyttning av telefon och 1 425 kronor för höjd abonnemangs-

avgift. På grund härav begär revisionen för ifrågavarande ändamål anslag å tillhoppa (15 000 + 66 000 + 4 000 + 3 575 + 1 425) 90 000 kronor. Kostnadsberäkningarna grundar sig härvid på prisläget i september 1951.

I utlåtande den 18 december 1951 uttalar *byggnadsstyrelsen*, att de för nyanskaffning av möbler m. m. och för gardiner beräknade beloppen, 52 000 kronor resp. 6 000 kronor, torde vara tillräckliga. På grundval av under hand införskaffade uppgifter synes kostnaderna för mattor och armatur böra uppskattas till 14 000 kronor i stället för 5 000 kronor samt kostnaderna för hyllinredning i biblioteket till 15 000 kronor i stället för 4 000 kronor. Mot beloppen för nyanskaffning av dammsugare och golvbonare samt för flyttning och inpackning har styrelsen intet att erinra. Styrelsen har vid sina beräkningar utgått från prisläget i december 1951.

Statskontoret har icke funnit anledning till erinran mot de av nedre justitierevisionen gjorda kostnadsberäkningarna.

Departementschefen. Arbetet med färdigställandet av de för nedre justitierevisionen avsedda nya lokalerna har numera fortskridit så långt, att revisionens överflyttning kan beräknas ske under våren 1953. Det är därför angeläget att medel nu anvisas för bestridande av de med flyttningen förknippade kostnaderna. Till grund för beräkningen av dessa torde böra läggas det av nedre revisionen framlagda förslaget med de jämkningar dock som förordats av byggnadsstyrelsen. I överensstämmelse härmed och då, enligt vad styrelsen under hand upplyst, det under det sistförflutna året icke inträffat sådan ändring i prisläget, som nämnvärt påverkar kostnadsberäkningen, skulle för ändamålet krävas ett anslag av (90 000 + 9 000 + 11 000) 110 000 kronor. Från nämnda belopp bör dock avdragas den för höjd abonnemangavgift beräknade kostnaden, 1 425 kronor, som bör i vanlig ordning bestridas från vederbörligt anslag för löpande omkostnader. Nu erforderligt anslag för engångsutgifter kan på grund härav nedsättas till (110 000 — 1 425) 108 575 kronor eller i avrundat tal 108 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Högsta domstolen m. m.: Utrustning av nya lokaler för nedre justitierevisionen m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 108 500 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Sven Fischier.

Bilaga 2.

Egentliga statsutgifter.**Tredje huvudtiteln.**

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Majestät Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 januari 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON LINDELL, NORDENSTAM.

Ministern för utrikes ärendena anmäler härefter under utrikesdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 samt anför därvid följande.

C. Diverse.

[1] 5. **Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige.** I riksstaten för budgetåret 1952/53 har för ifrågavarande ändamål uppförts ett anslag av 1 090 000 kronor. Härav utgör ett belopp av 100 000 kronor statsbidrag till Svensk-internationella pressbyrån.

Sveriges allmänna exportförening har i skrivelse den 29 augusti 1952 anfört, att huvudsakligen till följd av automatiska lönestegringar ett underskott av sammanlagt ca 20 000 kronor beräknas komma att uppstå. Detta förutses kunna minskas med omkring 11 000 kronor genom insamling av enskilda bidrag m. m. Ett behov av ytterligare statsbidrag med 9 000 kronor skulle därför föreligga.

Departementschefen. Jag förordar, att byrån beviljas bidrag av statsmedel till de stegrade lönekostnaderna. Det erforderliga medelsbehovet för detta ändamål kan på grundval av Exportföreningens beräkningar förutses komma att uppgå till 9 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 9 000 kronor.

[2] 14. **Tillfälliga representationskostnader.** I riksstaten för innevarande budgetår har för detta ändamål upptagits ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag i proposition 1952: 2 anvisade riksdagen å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 ett anslag av 37 000 kronor (skr. 32). Härav var ett belopp av 12 000 kronor avsett för representationsbidrag till statsrådet Hammarskjöld. Några medel för detta ändamål är icke beräknade under det å löpande riksstat beviljade anslaget. Då enahanda förutsättningar som för budgetåret 1951/52 föreligger även innevarande budgetår och representationsbidraget i enlighet därmed synes böra utgå även under detta budgetår, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tillfälliga representationskostnader* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 12 000 kronor.

[3] 17. **Verkskyddsmateriel m. m. för beskickningar och konsulat.** Riksdagen har tidigare i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (prop. 1951: 154; skr. 298) beviljat medel för inköp av verkskyddsmateriel för statliga verk och myndigheter, vid vilka verkskydd skall vara organiserat enligt civilförsvarslagen. Denna lag är icke direkt tillämplig å statens fastigheter i utlandet, men åtminstone vissa beskickningar och lönade konsulat har ansetts böra utan dröjsmål utrustas med verkskyddsmateriel och annan oundgänglig beredskapsutrustning. Kostnaderna härför har hittills uppgått till ca 50 000 kronor, vilket belopp förskottsvis utbetalats. För erforderliga kompletteringar m. m. torde böra räknas med ytterligare utgifter av ca 25 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet skulle sålunda i runt tal uppgå till 75 000 kronor. Medel för bestridande av ifrågavarande kostnader torde böra äskas under tredje huvudtiteln å tilläggsstat till löpande riksstat. Anslaget bör kunna utnyttjas även under en efter utgången av innevarande budgetår utsträckt anskaffningsperiod och därför få reservationsanslags karaktär.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Verkskyddsmateriel m. m. för beskickningar och konsulat* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

Vad ministern för utrikes ärendena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Edw. Lindman.

Bilaga 3.

Egentliga statsutgifter.

Fjärde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 januari 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Torsten Nilsson, anmäler under försvarsdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53.

Med förmålan tillika att ärendena under punkterna 3 samt 11—13 är av den natur att närmare redogörelse för deras innebörd än som av det följande framgår icke bör lämnas till statsrådsprotokollet, varför ytterligare upplysningar får inhämtas genom de handlingar som kommer att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott, anför chefen för försvarsdepartementet följande.

C. Försvarskrafterna.

Försvarsstaben.

[1] **Försvarsstaben: Avlöningar.** Den 6 juni 1952 fastställde Kungl. Maj:t avlöningsstat för försvarsstaben, med undantag för försvarsväsendets radioanstalt m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53. I den under staten upptagna anslagsposten till särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer ingår en obetecknad delpost å 491 500 kronor till prisutjämningsstillägg.

De anvisade medlen har emellertid med hänsyn till levnadskostnadernas stegring inom vissa främmande länder visat sig vara för knappt tilltagna,

liksom var förhållandet beträffande de för budgetåret 1951/52 anvisade medlen för samma ändamål. Under förenämnda delpost erfordras ytterligare omkring 90 000 kronor. Riksdagens medgivande att överskrida delposten med högst detta belopp torde nu böra inhämtas. Jag får därför hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att den i avlöningsstaten för försvarsstaben under anslagsposten Särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer upptagna delposten Prisutjämningsstillägg må under budgetåret 1952/53 överskridas med högst 90 000 kronor.

Armén.

[2] 19 a. **Armén: Flyttning av Stockholms luftvärnsregemente.** I samband med Stockholms luftvärnsregementes förflyttning till Norrtälje den 1 april—den 1 oktober 1952 har kostnader för transport av regementets inventarier uppkommit, vilka kostnader beräknats till 35 000 kronor. På därom av regementschefen gjord framställning har Kungl. Maj:t genom beslut den 13 juni 1952 bemyndigat regementschefen att ordna här avsedda transport samt tillika förordnat, att ifrågavarande utgifter skulle tills vidare avföras på fjärde huvudtitelns anslag till extra utgifter.

Departementschefen. För att täcka ifrågavarande kostnader torde ett särskilt reservationsanslag å 35 000 kronor böra anvisas på tilläggsstat. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Flyttning av Stockholms luftvärnsregemente* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kronor.

[3] 32. **Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.** Riksdagen har å riksstaten för innevarande budgetår anvisat 140 000 000 kronor i betalningsmedel och bemyndigat Kungl. Maj:t att utlägga beställningar inom en kostnadsram av 185 000 000 kronor. Till förevarande anslag har vidare från anslag under tolfte huvudtiteln överförts 650 000 kronor.

Arméförvaltningen hemställer i skrivelse den 1 november 1952 med anledning av inträffade prisstegringar om bemyndigande att utlägga beställningar till en kostnad av 57 650 000 kronor och om anvisande av betalningsmedel av 27 000 000 kronor. Prisstegringarna är beräknade efter prisläget den 1 juli 1952. Beträffande det äskade bemyndigandet anför ämbetsverket, att för mötande av prisstegringar å den 1 juli 1952 uteliggande beställningar, tillhopa 330 520 000 kronor, erfordras 43 757 000 kronor. De outnyttjade bemyndigandena vid samma tidpunkt uppgår till 119 862 000 kronor. För att erhålla samma materielmängd som ursprungligen beräknats för sistnämnda belopp erfordras ytterligare 14 856 000 kronor. Tillhopa uppgår

prisstegringarna till (43 757 000 + 14 856 000 =) 58 613 000 kronor. Härifrån bör avräknas 975 000 kronor, vilka överförts från anslag under tolfte huvudtiteln, för täckande av lönestegringar under budgetåren 1951/53. De genomsnittliga kostnadsökningarna utgör i fråga om vapenmateriel, motorfordonsmateriel, övrig fordonsmateriel och viss materielanskaffning för försvarsstaben 12 procent, ammunition 14 procent, signalmateriel, fältarbets- och bromateriel 13 procent samt maskiner, verktyg m. m. ävensom forskning och försök 10 procent.

Sedan Kungl. Maj:t uppdragit åt arméförvaltningen att med vederbörande finsk myndighet träffa avtal om återköp från Finland av vissa gevär m. m., anmäler arméförvaltningen i särskild skrivelse den 14 november 1952 att för ifrågavarande anskaffning beräknats ett behov av anslagsmedel för innevarande budgetår av 3 100 000 kronor.

Departementschefen. Jag tillstyrker att bemyndiganderamen för innevarande budgetår ökas med 44 000 000 kronor för att täcka prisstegringarna å de materielbeställningar, vilka var utlagda den 1 juli 1952. Likaledes tillstyrker jag, att för återköp från Finland av viss vapenmateriel avses ett ytterligare bemyndigande om 3 000 000 kronor. Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anfört i statsverkspropositionen (bil. 6 punkt 56) räknar jag härutöver med ett särskilt bemyndigande för innevarande budgetår av 100 000 000 kronor för möjliggörande av vissa anskaffningar av brådskannde art inom den i nämnda proposition berörda tioårsplanens ram. Jag föreslår således, att det av riksdagen för budgetåret 1952/53 medgivna bemyndigandet ökas med tillhoppa (44 000 000 + 3 000 000 + 100 000 000 =) 147 000 000 kronor. Vad angår behovet av betalningsmedel under innevarande budgetår får jag erinra om att reservationen å anslaget vid budgetårets ingång hade nedgått till i runt tal 1 150 000 kronor. Med hänsyn till de stora beställningar som för närvarande är utlagda är det önskvärt att en något större betalningsreserv skapas. Med beaktande härav föreslår jag att för likvider avseende äldre beställningar anvisas 30 000 000 kronor. Vidare räknar jag för innevarande budgetår med medelsbehov av 3 000 000 kronor för nyssnämnda återköp av vapen samt 50 000 000 kronor för materielanskaffningar inom tioårsplanens ram. Behovet av betalningsmedel innevarande budgetår för samtliga dessa ändamål blir således (30 000 000 + 3 000 000 + 50 000 000 =) 83 000 000 kronor.

På grund av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar å tygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 147 000 000 kronor;

b) till *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 83 000 000 kronor.

[4] 33. **Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.** Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 62 200 000 kronor. Till anslaget har från anslag under tolfte huvudtiteln överförts 677 000 kronor.

Arméförvaltningen hemställer i skrivelse den 1 november 1952 att å tilläggsstat för budgetåret 1952/53 för täckning av merkostnader till följd av prisstegringar under förevarande anslag anvisas ett belopp av 5 150 000 kronor. Ämbetsverket anför att som grund för beräkningarna av anslaget för innevarande budgetår lagts prisläget omkring den 1 juli 1951. Under tiden den 1 juli 1951—den 30 juni 1952 har icke oväsentliga prisstegringar inträtt även om i vissa fall sjunkande priser kunnat förmärkas. De fortsatta utredningarna angående prisstegringar har liksom tidigare grundats på »Kommersiella meddelanden» och av förvaltningen själv vidtagna marknadskostnadsundersökningar. Till grund för beräkningen av kostnadsökningen i fråga om de för innevarande år anvisade anslagsmedlen har vidare lagts de verkliga kostnaderna under motsvarande anslag under budgetåret 1951/52. Kostnadsökningarna har angivits dels i olika procentsatser och dels i bestämda värden för särskilda slag av utgifter. Prisstegringarna för innevarande budgetår har i enlighet härmed beräknats till 5 829 000 kronor. Efter avdrag av 677 000 kronor, vilket belopp överförts till underhållsanslaget från anslag under tolfte huvudtiteln, hemställer arméförvaltningen att å tilläggsstat anvisas (5 829 000 — 677 000 =) avrundat 5 150 000 kronor.

Departementschefen. Jag har icke något att erinra mot de av arméförvaltningen verkställda beräkningarna samt föreslår, med viss jämkning nedåt av det äskade beloppet, att för täckande av prisstegringar å tilläggsstat anvisas ett belopp av 5 000 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor.

[5] 40. **Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.** Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 2 800 000 kronor.

Arméförvaltningen hemställer i skrivelse den 1 november 1952 att för täckande av merkostnader till följd av prisstegringar anvisas ett förstärkningsanslag av 1 000 000 kronor. Ämbetsverket framhåller bland annat, att den ammunitions mängd som avses att ställas till hemvärnets förfogande under budgetåret 1952/53 uppgår till samma mängd som den vilken stod till förfogande under budgetåret 1951/52. Kostnaden för denna ammunitions mängd uppgick under sistnämnda budgetår till 1 900 000 kronor. För innevarande budgetår beräknades en anslagshöjning för inträffade prisstegringar av cirka 15 % å 1 900 000 kronor eller 300 000 kronor. Den verkliga prisstegringen har emellertid befunnits vara väsentligt större och har numera beräknats till 1 300 000 kronor. Den sammanlagda kostnaden skulle alltså utgöra

(1 900 000 + 1 300 000 =) 3 200 000 kronor. Enär enligt den av Kungl. Maj:t fastställda staten för hemvärnets ammunition endast 2 200 000 kronor står till förfogande, erfordras för täckande av den inträdda prisstegringen ytterligare 1 000 000 kronor.

Departementschefen. Jag tillstyrker att för täckande av uppkomna prisstegringar anslaget förstärkes med det av arméförvaltningen äskade beloppet, 1 000 000 kronor, samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

Marinen.

[6] 61. *Marinen: Beklädnad m. m.* Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 6 000 000 kronor. Till anslaget har därjämte från anslag under tolfte huvudtiteln överförts 28 000 kronor.

Marinförvaltningen hemställer i skrivelse den 1 oktober 1952 om förstärkning av vissa anslag på grund av prisstegringar m. m. Beträffande förevarande anslag yrkas i sådant hänseende anvisande av ytterligare 1 082 000 kronor. Av det äskade beloppet avser 1 010 000 kronor medel för avlöningar till tjänstemän och förrådspersonal vid lokala beklädnadsförråd samt 72 000 kronor medel för bestridande av kostnader för tjänstedräkt till civil personal, uniformsutrustning för lottor, skyddsbeklädnad samt skid- och tältmateriel.

Ämbetsverket anför, att medel för angivna ändamål icke — såsom tidigare budgetår varit fallet — medräknats i det för innevarande budgetår anvisade beloppet. Behovet av medel för dessa ändamål beräknades i medelsäskandena för innevarande budgetår till 861 000 kronor respektive 72 000 kronor. På grund av höjda löner, cirka 20 % å lönerna för tjänstemän och 17,1 % å lönerna för arbetare, ökas medelsbehovet för avlöningar för tjänstemän och arbetare vid de lokala beklädnadsförråden med 149 000 kronor till (861 000 + 149 000 =) 1 010 000 kronor.

Departementschefen. Såsom marinförvaltningen framhållit har i anslaget för innevarande budgetår några medel ej inräknats för avlöningar till viss förrådspersonal. Jag förordar att anslaget av angivet skäl förstärkes med ett till 1 000 000 kronor avrundat belopp. Någon särskild medelsanvisning för anskaffning av tjänstedräkt åt civil personal m. fl. kan jag däremot icke tillstyrka.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Beklädnad m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

[7] 64. **Marinen: Övningar m. m.** Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 21 000 000 kronor.

Marinförvaltningen hemställer i skrivelsen den 1 oktober 1952 om förstärkning av anslaget på grund av inträffade pris- och lönestegringar med 984 000 kronor. Av kostnadsstegringen faller 188 000 kronor å resekostnads- och traktamentsersättningar samt transporter, vilka beräknas öka med i genomsnitt 13 procent. Inträffade prisstegringar å ammunition beräknas utgöra 11,3 procent och uppgår till 753 000 kronor. För vissa lärararvoden beräknas slutligen en kostnadsökning av 43 000 kronor innebärande en höjning av dessa arvoden med i genomsnitt 15 procent.

Departementschefen. En viss förstärkning av förevarande anslag för budgetåret 1952/53 torde vara erforderlig. Jag anser dock att förstärkningsbeloppet bör begränsas till 745 000 kronor eller samma belopp, varmed anslaget enligt vad som framgår av marinförvaltningens anslagsäskanden för nästkommande budgetår på grund av felräkning av vissa kostnader för smörjmedel blivit för lågt beräknat för innevarande budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Övningar m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 745 000 kronor.

[8] 68. **Marinen: Fartygsbyggnader.** Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anfört i statsverkspropositionen (bil. 6, punkt 93) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Fartygsbyggnader* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kronor.

[9] 70. **Marinen: Underhåll av fartyg m. m.** Anslaget är å riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 35 500 000 kronor. Från anslag under tolfte huvudtiteln har överförts 631 000 kronor.

Marinförvaltningen hemställer i skrivelsen den 1 oktober 1952 om förstärkningsanslag om tillhoppa 7 015 000 kronor för att täcka prisstegringar. Av beloppet hänför sig 1 845 000 kronor till budgetåret 1951/52 och återstoden till budgetåret 1952/53. Ämbetsverket beräknar med ledning av löneökningarna för marinens personal samt uppskattade prisstegringar å materiel för tiden den 1 april—den 30 juni 1952 kostnadsökningarna å anslaget för budgetåret 1951/52 till 17 procent för flottans materiel och 18 procent för kustartilleriets materiel. För budgetåret 1952/53 räknar ämbetsverket med samma procentuella kostnadsstegringar för flottans och kustartilleriets materiel samt beräknar dessutom en ökning av de gemensamma kostnaderna med cirka 17 procent.

Departementschefen. Det torde vara nödvändigt att detta anslag förstärkes för täckande av prisstegringar. Jag kan dock icke tillstyrka att för ändamålet anvisas mer än 6 500 000 kronor och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Underhåll av fartyg m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 6 500 000 kronor.

[10] 70 a. *Marinen: Anskaffning av lyftkran.* I riksstaten för budgetåret 1950/51 fanns uppfört ett reservationsanslag å 685 000 kronor för anskaffning av lyftkran (1950/51: C 71). Under samma anslagsbenämning var i riksstaten för budgetåret 1951/52 likaledes uppfört ett reservationsanslag å 415 000 kronor (1951/52: C 73). Förstnämnda anslag var avsett för anskaffning av en lyftkran till Oscar II:s docka å Karlskrona örlogsvarv.

Marinförvaltningen hemställer i skrivelsen den 1 oktober 1952 att för anskaffning av ifrågavarande lyftkran måtte anvisas ett förstärkningsanslag av 145 600 kronor för att täcka uppkomna merkostnader på grund av prisstegring.

Departementschefen. Jag anser det erforderligt att ett tilläggsanslag å i avrundat tal 146 000 kronor anvisas för att täcka uppkomna prisstegringar och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Anskaffning av lyftkran* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 146 000 kronor.

Flygvapnet.

[11] 93. *Flygvapnet: Övningar m. m.* Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 3 500 000 kronor.

Flygförvaltningen hemställer i skrivelse den 31 oktober 1952 om förstärkning av förevarande anslag av vissa beredskapsskäl med 200 000 kronor.

Departementschefen. Jag tillstyrker att anslaget förstärkes med 200 000 kronor och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Övningar m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

[12] 95. *Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.* Riksdagen har å riksstaten för innevarande budgetår anvisat 320 000 000 kronor i betalningsmedel och bemyndigat Kungl. Maj:t att utlägga beställningar inom en kost-

nadsram av 380 000 000 kronor. Till anslaget har därjämte överförts 996 000 kronor från anslag under tolfte huvudtiteln.

Sedan ett flygvapnet tillhörigt flygplan av typ DC 3 under övningsflygning i juni månad 1952 försvunnit, hemställer vederbörande myndighet i skrivelse den 14 oktober 1952, att medel måtte anvisas för anskaffning av ett nytt plan såsom ersättning för det försvunna. Kostnaderna härför beräknas till 2 775 000 kronor.

Departementschefen. Jag tillstyrker att såsom ersättning för det flygplan av typ DC 3, som försvunnit under sommaren 1952, ett nytt plan anskaffas för en kostnad av 2 775 000 kronor. Den av riksdagen för budgetåret 1952/53 medgivna bemyndiganderamen för anskaffning av flygmateriel m. m. bör fördenskull ökas med angivna belopp. För att täcka behovet av betalningsmedel för denna anskaffning torde därjämte böra anvisas ett anslag å tilläggsstat för innevarande budgetår av likaledes 2 775 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställning å flygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 2 775 000 kronor;

b) till *Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 2 775 000 kronor.

[13] 96. **Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.** Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 75 000 000 kronor. Till anslaget har därjämte överförts 714 000 kronor från anslag under tolfte huvudtiteln.

Flygförvaltningen hemställer i förenämnda skrivelse den 31 oktober 1952 att anslaget av beredskapsskal förstärkes med 550 000 kronor.

Departementschefen. Jag tillstyrker i fråga om förevarande anslag en medelsförstärkning av 550 000 kronor och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 550 000 kronor.

[14] 98. **Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning.** Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anført i statsverkspropositionen (bil. 6, punkt 124) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

D. Vissa för försvaret gemensamma ändamål.

[15] 13. Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet. Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 7 100 000 kronor. Till anslaget har därjämte från anslag under tolfte huvudtiteln överförts 614 000 kronor.

Försvarets forskningsanstalt hemställer i skrivelse den 20 augusti 1952 att för täckande av prisstegringar å materiel m. m. ytterligare 603 000 kronor anvisas under förevarande anslag.

Forskningsanstalten framhåller att prisstegringarna å för forskningsverksamheten nödvändig materiel uppgår till genomsnittligt 15 procent i jämförelse med de priser, å vilka anstalten grundade sina anslagsberäkningar för innevarande budgetår. För anskaffning av materiel m. m. har enligt regleringsbrevet anvisats tillhoppa 4 020 000 kronor för budgetåret 1952/53. Prisstegringarna härå, beräknade efter 15 procent, uppgår till 603 000 kronor. Därest forskningsanstaltens verksamhet skall kunna bedrivas i den omfattning som planerats för innevarande budgetår måste täckning för dessa merkostnader erhållas.

Departementschefen. Då en begränsning av verksamheten vid forskningsanstalten i nuvarande läge icke synes böra äga rum, tillstyrker jag att för täckande av merkostnader på grund av prisstegringar ett förstärkningsanslag anvisas med ett nedåt avrundat belopp av 600 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Fredrik v. Scheele.

Bilaga 4.

Egentliga statsutgifter.**Femte huvudtiteln.**

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 januari 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler härefter under socialdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 samt anför därvid följande.

F. Folkpensionering m. m.

[1] 8. Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet. Under denna rubrik beviljades för budgetåret 1951/52 dels på riksstaten ett reservationsanslag av 9 375 000 kronor, varav 7 635 000 kronor beräknades till kostnader för vård å pensionsstyrelsens sjukvårdsanstalter samt å sommarkurort, dels ock på tilläggsstat II ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor. För innevarande budgetår har under samma rubrik anvisats ett reservationsanslag av 11 615 000 kronor, varav till vård å styrelsens sjukvårdsanstalter samt å sommarkurorter beräknats ett belopp av 9 690 000 kronor.

Pensionsstyrelsen har (skr. 26/11 1952) åberopat, att styrelsen i sin framställning om anslag å tilläggsstat för 1951/52 beräknat medelsbehovet utöver det på riksstaten anvisade anslaget till ca 3 500 000 kronor. På grund av det förfarande som tillämpas vid reglering av kostnaderna för sjukvården på pensionsstyrelsens lasarettavdelningar — vilka drives av vederbörande landsting som erhåller ersättning för de faktiska driftkostnaderna — skulle emellertid inte hela detta belopp utbetalas under budget-

året 1951/52. Styrelsen beräknade, att ett belopp om 1 500 000 kronor skulle bli erforderligt först under budgetåret 1952/53, varför som tilläggsanslag begärdes endast 2 000 000 kronor.

Styrelsen har vidare anfört, att även anslaget för budgetåret 1952/53 visat sig otillräckligt därför att sjukhusens löne- och livsmedelskostnader uppgått till högre belopp än tidigare på grundval av sjukhusens uppgifter beräknats. Sålunda torde för innevarande budgetår vårdkostnaderna å pensionsstyrelsens sjukhus komma att överstiga vad styrelsen beräknat med tillhoppa ca 2 418 000 kronor. På grund av det förut nämnda ersättningsförfarandet torde emellertid endast omkring 1 500 000 kronor erfordras under budgetåret 1952/53. Tillsammans med det belopp å 1 500 000 kronor för fördyrade vårdkostnader under budgetåret 1951/52, vilket belopp först skulle belasta anslaget för innevarande budgetår, erfordras sålunda sammanlagt nu ett belopp om 3 000 000 kronor för bestridande av ökade kostnader för pensionsstyrelsens sjukvårdande verksamhet. Pensionsstyrelsen hemställer, att ifrågavarande belopp måtte anvisas å tilläggsstat.

Departementschefen. Vid behandlingen förut denna dag av anslaget till pensionsstyrelsens invaliditetsförebyggande verksamhet för budgetåret 1953/54 har jag anfört, att den starka stegringen av kostnaderna för den sjukvårdande verksamheten aktualiserat en höjning av de avgifter, som erlægges av den vårdade själv eller av annan — sjukkassa, kommunal myndighet etc. Pensionsstyrelsen har numera höjt dessa avgifter från 2 kronor 30 öre till 3 kronor 50 öre per vård dag (för vård å Broströmska sjukhemmet för barn från en krona till 2 kronor). Enligt vad jag inhämtat kan denna avgiftshöjning för innevarande budgetår beräknas medföra en minskning av anslagsbehovet med högst 150 000 kronor. I övrigt torde pensionsstyrelsens anslagsberäkning få godtagas. På grund härav bör för innevarande budgetår anvisas ett tilläggsanslag av 2 850 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 2 850 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Olof Särnmark.

Bilaga 5.

Egentliga statsutgifter.

Sjätte huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 januari 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson, och statsrådet Hjalmar Nilson redogör härefter för under kommunikationsdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53, därvid departementschefen anmäler den under punkten 1 och statsrådet Nilson den under punkten 2 upptagna frågan.

A. Kommunikationsdepartementet.

[1] Kommunikationsdepartementet: Avlöningar.

Departementschefen. Under åberopande av vad jag tidigare i dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslag (bil. 8, pt 1) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva att den i avlöningsstaten för kommunikationsdepartementet upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1952/53 överskridas med 13 200 kronor.

B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

[2] 7. Vägunderhållet.

Föredraganden. Under åberopande av vad jag tidigare i dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslag (bil. 8, pt 10) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Kungl. Maj:ts proposition nr 2.

att till *Vägenderhållet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 27 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Vad föredragandena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

W. Hammargren.

Bilaga 6.

Egentliga statsutgifter.**Sjunde huvudtiteln.**

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 januari 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler härefter under finansdepartementet hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 samt anför därvid följande.

B. Allmänna centrala ämbetsverk m. m.

[1] 11. Statistiska centralbyrån: **Avlöningar till personal vid 1951 års jordbruksräkning.** Under åberopande av vad jag denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av anslaget till avlöningar till personal vid 1951 års jordbruksräkning (bil. 9, p. 14) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1951 års jordbruksräkning* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

E. Diverse.

[2] 8. **1951 års penningvärdeundersökning.** Under hänvisning till vad jag denna dag anfört vid anmälan i årets statsverksproposition av motsvarande anslag (bil. 9, p. 75) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till 1951 års penningvärdeundersökning å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

[3] 8 a. 1944 års nykterhetskommitté. Å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisades till 1944 års nykterhetskommitté ett reservationsanslag av 102 000 kronor.

I en den 14 december 1952 dagtecknad skrivelse har nykterhetskommittén hemställt om ytterligare medel för slutförande av sitt arbete och därvid beräknat kostnaderna härför till 47 000 kronor. I anslutning härtill anför kommittén i huvudsak följande.

I samband med att nykterhetskommittén äskade förenämnda anslag å 102 000 kronor beräknades, att kommitténs arbete skulle vara avslutat på våren eller försommaren 1952. Kommittén hade vid denna tidpunkt avlämnat två delbetänkanden. Av dessa har det första titeln Statistiska undersökningar kring alkoholfrågan (SOU 1951: 43, 300 sidor). Det innehåller redogörelse för kommitténs stora undersökningar av alkoholvanor och alkoholskador i Sverige och väckte en livlig debatt. Det andra var Verkan på den mänskliga organismen av maltdrycker med olika alkoholhalt (SOU 1951: 44, 170 sidor), vilket innehåller redogörelse för de av docenten Goldberg på kommitténs uppdrag företagna undersökningarna om små alkoholmängders inverkan på prestationsförmågan. Detta arbete har varit av betydelse även för den pågående trafiknykterhetsutredningen.

Vid kommitténs sammanträde i april 1952 ansågs det önskvärt att göra vissa kompletteringar av undersökningsmaterialet för att ytterligare belysa frågeställningarna under hänsynstagande till den offentliga debatten kring kommitténs redan publicerade undersökningar. Vidare hade på några punkter framställningar gjorts till kommittén eller händelser inträffat som gjorde förnyade överväganden nödvändiga. En viss aktualisering av de statistiska uppgifterna ansågs även önskvärd. Särskilt det utländska materialet har varit svårtillgängligt och krävt mycket arbete för komplettering, kontroll och tolkning. Såsom närmare framgår av prop. 150/1952 har kommittén haft betydande personalsvårigheter på sitt kansli.

Kommitténs tredje delbetänkande, Undervisning, folkupplysning och forskning på alkoholfrågans område (SOU 1952: 12, 100 sidor) kunde avlämnas vid beräknad tidpunkt, men kommitténs slutsammanträde kunde inte äga rum förrän den 17—18 oktober 1952. Vid detta tillfälle slutjusterades de återstående fyra delbetänkandena, nämligen del IV, Nykterhetsfrågan i vissa främmande länder m. m. (ca 200 sidor), del V, Principbetänkande (ca 200 sidor), del VI, Rusdrycksförsäljning och nykterhetsvård (400 sidor) och del VII, Tillverkning och försäljning av maltdrycker (380 sidor). Efter oktobersammanträdet har viss tid åtgått för utarbetande av definitiva reservationer. Tryckerisvårigheterna har fortfarande varit betydande och flera oförutsedda förseningar har uppstått.

Kommitténs betänkande kommer sålunda att omfatta sju volymer med sammanlagt 1 700—1 800 sidor. De sista fyra delarna kommer att avlämnas under första hälften av januari 1953. Den slutliga medelsåtgången kan därför icke nu exakt angivas. Med hänsyn till att tryckningskostnaderna är approximativa, synes de nytillkomna kostnaderna utöver vad som förutsågs i våras komma att uppgå till ca 47 000 kronor, varav huvuddelen kom-

mer på de ökade kanslikostnaderna. Av beloppet utgör emellertid 5 600 kronor kostnader för nytryck av 600 exemplar vardera av del I och del II, vilket föranletts av allmänhetens stora intresse för dessa volymer. Kostnaderna härför uppvägs av intäkter för försålda exemplar. Hittills har av del I—III sålts för ca 6 700 kronor. Dessa intäkter redovisas emellertid inte på kommitténs konto utan ingår på annat sätt i statsinkomsterna.

Departementschefen.

Under åberopande av den utav nykterhetskommittén företagna beräkningen av kostnaderna för kommitténs återstående arbete får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till 1944 års *nykterhetskommitté* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 47 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Otto Winther.

Egentliga statsutgifter.

Åttonde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 januari 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Persson, anmäler här efter under ecklesiastikdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 samt anför därvid följande.

E. Universiteten, den medicinska undervisningen m. m.

[1] 51. **Gemensamma universitetsändamål: Naturastipendier åt studerande vid universiteten och vissa högskolor.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 646 000 kronor. Av anslaget disponeras till förvaltningskostnader vid de olika statsstipendienämnderna följande belopp, nämligen i Uppsala 6 500 kronor, i Stockholm 9 500 kronor, i Lund 6 500 kronor och i Göteborg 5 000 kronor. Vidare finnes under anslaget en anslagspost å 8 800 kronor till Kungl. Maj:ts disposition.

Sedan statsstipendienämnden i Stockholm gjort framställning om anvisande av ytterligare medel till täckande av nämndens förvaltningskostnader under innevarande budgetår, har *garantilånenämnden* i avgivet yttrande hemställt om anvisande å tilläggsstat för innevarande budgetår av i runt tal 12 200 kronor till täckande av de olika statsstipendienämndernas förvaltningskostnader. Garantilånenämnden, som utgår från detaljberäkningar, som uppgjorts av respektive statsstipendienämnder, anför bland annat följande.

Anslagen till statsstipendienämndernas förvaltningskostnader har hållits oförändrade de tre senaste budgetåren och detta trots den kraftiga ökning av nämndernas arbetsbelastning, som orsakats dels av fördubblingen av

anslaget till naturastipendier från och med innevarande budgetår, dels av den kontinuerliga stegringen i årliga antalet ansökningar om statliga kreditgaranterade studielån. Under budgetåret 1950/51 inkom sålunda sammanlagt 1 423 dylika låneansökningar, medan antalet för budgetåret 1951/52 stigit till 3 191. Vid nämnda budgetårs slut hade beviljats en total kreditgaranti om respektive 2,8 och 10,5 miljoner kronor.

I betraktande av inträffade kostnadsökningar och med anledning av vad sålunda anförts finner garantilånenämnden det oundgängligt, att statsstipendienämnderna för innevarande budgetår beviljas tilläggsanslag för täckande av administrationskostnader med respektive 3 500, 2 500, 10 400 och 4 580 kronor för nämnderna i respektive Uppsala, Lund, Stockholm och Göteborg.

Departementschefen. Med hänsyn till vad garantilånefonden anført och till de detaljuppgifter angående medelsbehovet, som lämnats i ärendet, anser jag det nödvändigt, att ökade medel ställes till statsstipendienämndernas förfogande för bestridande av förvaltningskostnader. Jag räknar med att för detta ändamål i första hand skall kunna disponeras det belopp om 8 800 kronor, som under anslaget till naturastipendier förbehållits Kungl. Maj:ts disposition. Därutöver synes emellertid erfordras 12 200 kronor, vilket belopp torde böra anvisas å tilläggsstat II för innevarande budgetår. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Naturastipendier åt studerande vid universiteten och vissa högskolor* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 12 200 kronor.

I. Folkundervisningen.

[2] 63. **Dövstumskolorna: Engångsanskaffning av utrustning m. m.** På förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1951:65 (s. 11 ff.) anvisade riksdagen till om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna för budgetåret 1951/52 ett investeringsanslag av 810 000 kronor, varav 710 000 kronor avsågs till om- och tillbyggnad av elevhemslokalerna vid upptagningskolan i Vänersborg. Sistnämnda byggnadsarbeten omfattar, utom annat, nybyggnad av två fristående elevhem, vardera för 25 elever, samt upprustande och iståndsättande av den hittillsvarande internatbyggnaden som elevhem för cirka 50 barn. Till anskaffande av nya möbler och andra inventarier till sistnämnda elevhem har disponerats ett belopp å 20 000 kronor av det för budgetåret 1951/52 anvisade reservationsanslaget till Dövstumskolorna: Engångsanskaffning av utrustning m. m.

I skrivelse den 29 april 1952 hemställer *skolöverstyrelsen*, att ett belopp av 57 000 kronor ställes till förfogande under budgetåret 1952/53 för utrustning av de två nya elevhemmen vid Vänersborgsskolan med erforderliga inventarier. Överstyrelsen upplyser, att dessa elevhem beräknas vara färdiga för inflyttning den 1 januari 1953.

Departementschefen. Medel till anskaffande av inventarier till de två nya elevhemmen vid Vänersborgsskolan har ej beräknats vid avvägningen av innevarande budgetårs reservationsanslag till engångsanskaffning av utrustning m. m. vid dövstumskolorna. Då elevhemsbyggnaderna inom någon månad är färdiga att tagas i bruk, torde för ifrågavarande ändamål erforderligt belopp böra ställas till förfogande genom anslag å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. Mot den av överstyrelsen beräknade kostnaden, 57 000 kronor, har jag ingen erinran. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Dövstumskolorna: Engångsanskaffning av utrustning m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 57 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Carl-Lennart Prütz.

Bilaga 8.

Egentliga statsutgifter.**Nionde huvudtiteln.**

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 januari 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Norup, och statsrådet Hjalmar Nilson anmäler härefter under jordbruksdepartementet hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53, statsrådet Norup beträffande punkterna 1—6 och 8 samt statsrådet Hjalmar Nilson beträffande punkten 7. Föredragandena anför därvid följande.

E. Hästavel och boskapsskötsel m. m.

[1] 7. Diverse åtgärder på husdjursavelns område m. m. Under denna anslagsrubrik har för budgetåret 1952/53 anvisats ett anslag av 167 700 kronor. Av anslaget avses 36 000 kronor för avkastningsbedömning rörande avelsvin.

Lantbruksstyrelsen (skr. 11/10 1952) hemställer, att å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1952/53 skall anvisas ytterligare 7 000 kronor till svinstamkontrollen. Såsom skäl för framställningen anföres, att medlen behövs för att täcka en icke förutsedd merkostnad för fodermedelsanalyser ävensom kostnaderna för bearbetning av de resultat, som under året beräknas framkomma vid den av Föreningen skånska andelsslakterier u. p. a. inrättade kontrollstationen i Kävlinge. För vardera av nämnda ändamål beräknas ett ytterligare medelsbehov av 3 500 kronor eller sålunda tillhoppa 7 000 kronor.

Departementschefen. Det under denna punkt äskade beloppet till merkostnad för fodermedelsanalyser synes erforderligt för att ifrågasvarande kontrollverksamhet under innevarande budgetår skall kunna bedrivas i av-

sedd omfattning. Styrelsens framställning om medel till kostnaderna för bearbetningen av resultaten vid kontrollstationen i Kävlinge finner jag mig däremot i förevarande sammanhang icke kunna tillstyrka. Jag förordar sålunda, att för förstnämnda ändamål skall å tilläggsstat för innevarande budgetår anvisas ett anslag av 3 500 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att till *Diverse åtgärder på husdjursavelsns område m. m.*
å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 3 500 kronor.

F. Veterinärväsendet m. m.

[2] 11 a. Veterinärinrättningen i Skara: Byggnadsarbeten. Under denna anslagsrubrik anvisades å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 ett reservationsanslag av 61 500 kronor (prop. nr 2, bil. 6, p. 3; r. skr. nr 15). Anslaget avsågs att jämte vissa andra medel disponeras för, bland annat, uppförande av ett bostadshus för klinikchefen. Sedermera har 1951 års riksdag beslutat, att bostadsfrågan i stället skall lösas på så sätt, att inrättningens huvudbyggnad skall restaureras och bostad beredas klinikchefen i denna. I byggnaden skall även anordnas bostad åt ett klinikbiträde samt expeditjonslokaler m. m. för inrättningens behov. Den sammanlagda, av nyssnämnda års riksdag godkända kostnaden för restaureringsarbetena har beräknats till 135 000 kronor. Härutöver återstår å de medel, som avsatts för ifrågavarande byggnadsarbeten, en odisponerad behållning av 18 250 kronor. Beträffande den tidigare behandlingen av ärendet har en närmare redogörelse lämnats i 1951 års statsverksproposition (IX ht s. 129 f.), till vilken jag torde få hänvisa.

Byggnadsstyrelsen (skr. 29/9 1952) hemställer dels om bemyndigande att för restaurering av huvudbyggnaden använda jämväl nyssnämnda belopp å 18 250 kronor, dels att för samma ändamål å tilläggsstat för innevarande budgetår skall anvisas ytterligare 62 000 kronor. Såsom skäl för framställningen anför styrelsen i huvudsak följande.

Byggnadstillstånd för restaureringsarbetet meddelades den 14 september 1951, och den 9 oktober 1951 erhöles länsarbetsnämndens tillstånd att påbörja arbetet. Detta har i sin helhet alltså utförts efter den kraftiga ökning av byggnadskostnaderna, som inträffade mellan sommaren 1950 och sommaren 1951. Även under byggnadstiden steg byggnadskostnadsnivån ytterligare något. Styrelsen beräknar de till följd av den allmänna byggnadskostnadsstegringen uppkommande merkostnaderna till 50 000 kronor. Under arbetets gång har det visat sig nödvändigt att utföra förstärkningsarbeten i byggnadens grund och bärande delar i betydligt större utsträckning än vad som rimligen kunde förutses, då kostnadsberäkningen uppgjordes. Styrelsen beräknar den härav föranledda kostnadsökningen till 30 000 kronor. Den sammanlagda kostnadsstegringen uppgår således till (50 000 + 30 000 =) 80 000 kronor.

Enär för byggnadsföretaget, som utföres bland annat med anslag å driftbudgeten, icke står till förfogande särskilda medel för att täcka de på grund av den allmänna byggnadskostnadsstegringen uppkommande merkostnaderna, har styrelsen nödgats försköttera erfoderliga medel för att möta nämnda kostnadsstegring å 80 000 kronor, i första hand från den behållning utöver 135 000 kronor, som finns å anslaget, jämte vissa andra särskilda medel och i andra hand från övriga till styrelsens disposition ställda byggnadsanslag.

Därest bemyndigande erhålles att utnyttja hela behållningen av de för ifrågavarande byggnadsarbeten tillgängliga medlen, eller 153 250 kronor, skulle sålunda behövas ett tilläggsanslag av $(135\ 000 + 80\ 000 - 153\ 250 =)$ i runt tal 62 000 kronor.

Departementschefen. Såsom framgår av byggnadsstyrelsens framställning har betydande merkostnader uppstått i samband med utförandet av ifrågavarande reparationsarbeten till följd av inträffade prisstegringar på byggnadsmarknaden samt vissa oförutsedda utgifter för förstärkningsarbeten. Styrelsens hemställan i vad angår medelsanvisning för att täcka prisstegringarna synes böra bifallas. Med hänsyn, bland annat, till att behovet av de angivna förstärkningsarbetena framkommit först under restaureringsarbetets gång finner jag mig kunna biträda styrelsens hemställan även i denna del. Då jag icke heller har något att erinra mot att förut omförmälda behållning å 18 250 kronor jämväl må disponeras för ifrågavarande arbeten, tillstyrker jag sålunda, att å tilläggsstat för innevarande budgetår anvisas ett anslag av ytterligare 62 000 kronor till byggnadsarbeten vid inrättningen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärinrättningen i Skara: Byggnadsarbeten* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 62 000 kronor.

G. Lanthushållning i allmänhet.

[3] 12. **Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till Sveriges utsädesförening.** Å riksstaten för budgetåret 1952/53 är under förevarande anslagsrubrik uppfört ett anslag av 813 000 kronor.

Styrelsen för Sveriges utsädesförening (skr. 22/7 1952) hemställer, att ett belopp av 69 564 kronor skall anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår för att täcka vissa kostnader för ökade timlöner åt föreningens arbetare enligt 1952 års kollektivavtal. Av beloppet avser 21 928 kronor kostnadsökningar under tiden den 1 januari—den 30 juni 1952 och 47 636 kronor dylika öknings under tiden den 1 juli 1952—den 30 juni 1953.

Styrelsen framhåller inledningsvis, att den vid uppgörandet i juli 1951 av det budgetförslag, som låg till grund för dess anslagsäskanden för innevarande budgetår, räknade med oförändrade löner under anslagsperioden åt föreningens timavlönade arbetare. Enligt kollektivavtal den 28 april 1952,

avseende kalenderåret 1952, höjdes emellertid timlönerna med i medeltal 38,7 öre.

Styrelsen erinrar om att den icke erhållit tackning för de av 1952 års kollektivavtal föranledda kostnadsökningarna under tiden den 1 januari—den 30 juni 1952. Framställning därom gjordes av styrelsen i skrivelse den 5 mars 1952 i samband med att medel äskades för de ökade lönekostnaderna under budgetåret 1951/52 enligt 1951 års avtal. Vid denna tidpunkt hade emellertid sistnämnda avtal uppsagts av arbetarparten, och något nytt avtal var ännu icke träffat. Såsom motivering för sitt yrkande anförde styrelsen, att det nya avtalet för år 1952 väntades komma att innebära avsevärt höjda timlöner. På förslag av Kungl. Maj:t (se prop. 150/1952 s. 32) beslöt riksdagen, att spørsmålet om hur den utgiftsökning skulle täckas, som 1952 års avtal kunde komma att medföra för föreningen under första halvåret 1952, borde prövas i ett senare sammanhang. Under hänvisning härtill hemställer styrelsen nu, att medel skall anvisas till dessa kostnader, vilka med ett beräknat antal arbetstimmar av 56 662 uppgår till 21 928 kronor.

För innevarande budgetår beräknas antalet arbetstimmar till 123 091. Kostnadsökningen på grund av lönehöjningen i 1952 års avtal utgör sålunda för nämnda budgetår ($123\,091 \times 38,7 =$) 47 636 kronor.

Styrelsen framhåller, att vid beräkningen av arbetsvolymen hänsyn ej tagits till utgiftsökningen vid de verksamhetsgrenar, som bekostas av andra medel än statsmedel, nämligen den del av kontrollbyråns verksamhet, som gäller kontroll av Svenska utsädesaktiebolagets produkter, den del av de kemiska och cereala laboratoriernas verksamhet, som rör analyser åt främmande uppdragsgivare, samt den förädlingsverksamhet med nya kulturväxter, som bekostas av enskilda intressenter. Ej heller ingår utgiftsökningen på grund av ökade timlöner vid linlaboratoriet, för vars verksamhet särskilt statsanslag utgår, eller lönekostnaderna för personal, som sysselsättes med egentligt jordbruksarbete.

Slutligen anför styrelsen, att den kostnadsram, som beräknats för innevarande budgetår, icke lämnar rum för ökade utgifter till lönehöjningar. Föreningen vågar icke heller förutsätta att dess inkomster utöver statsbidraget kommer att överstiga vad som beräknats i statförslaget. Inkomsterna från nyssnämnda verksamhet vid de kemiska och cereala laboratorierna beräknas tvärtom komma att ej oväsentligt minska. Förutom höjda lönekostnader måste föreningen på grund av den allmänna prisstegringen även räkna med starkt ökade omkostnader. Även om alla möjligheter till rationalisering av verksamheten tillvaratages, ser sig föreningen därför nödsakad att begära ytterligare medel å tilläggsstat för att täcka utgiftsökningen för lönehöjningar, då i annat fall verksamheten skulle behöva nedskäras i avsevärd grad.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök tillstyrker i utlåtande den 9 september 1952 föreningens framställning.

Departementschefen. Vid fastställandet av utsädesföreningens stat för innevarande budgetår har hänsyn icke kunnat tagas till de ökade löneutgifter,

som föranledes av nya kollektivavtal, avseende tiden efter 1952 års ingång. Å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1951/52 har föreningen erhållit statsbidrag för täckande av kostnadsökningen under första halvåret 1952 i anledning av 1951 års kollektivavtal. Däremot har föreningen icke erhållit täckning för de av 1952 års avtal föranledda merkostnaderna under samma tid eller under innevarande budgetår. Jag förordar nu att statsbidrag skall tilldelas föreningen jämväl för dessa merkostnader. Mot de av föreningen gjorda kostnadsberäkningarna har jag icke något att erinra. Jag föreslår alltså, att föreningen skall erhålla ytterligare statsbidrag för nyss angivna tidsperioder med $(21\ 928 + 47\ 636 =)$ i runt tal 69 600 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till Sveriges utsädesförening* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 69 600 kronor.

J. Skogsväsendet.

[4] *Skogshögskolan: Avlöningar. Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 1/10 1952) hemställer, att å tilläggsstat för innevarande budgetår skall, såvitt nu är i fråga, anvisas 11 900 kronor till kostnaderna för de slutprov, bestående av vissa specialarbeten, som enligt undervisningsordningen skall utföras av de studerande under den fjärde sommarterminen.

Högskolestyrelsen erinrar om att den i anslagsäskandena för innevarande budgetår hemställde om medel för anordnande av nämnda slutprov (se IX ht 1952 s. 271 under 2 b). Några medel för ändamålet anvisades dock icke. Styrelsen upprepar nu sin framställning och framhåller därvid, att den tillmäter dessa specialarbeten, som avser kvalificerade och självständiga uppgifter i nära kontakt med det praktiska skogsbruket, den största betydelse för de studerandes utbildning. För att slutproven skall kunna genomföras, erfordras förstärkning av personalen vid avdelningen för skogsskötsel med en laborator under en månad. Avlöningskostnaderna för denne beräknas till 2 000 kronor. Härtill kommer 2 000 kronor för lärarnas resekostnader och 7 900 kronor för de studerandes resor och logi samt hantlangning och förläggningkostnader i övrigt.

Departementschefen. I enlighet med av 1946 års högskoleutredning framlagt förslag har styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut beslutat, att slutprov skall utföras av de studerande under den fjärde sommarterminen. Såsom högskolestyrelsen anført är det utan tvivel av stort värde, att eleverna under sin utbildning får utföra examensarbeten med anknytning till det praktiska skogsbruket. Med hänsyn härtill har jag tidigare denna dag vid behandlingen av högskolans anslagsäskanden för nästa budgetår tillstyrkt, att medel skall ställas till högskolans förfogande

för anordnande av dylika prov under nämnda budgetår. Med hänsyn till den betydelse högskolan tillmäter dessa prov anser jag mig böra föreslå, att medel skall anvisas även till de prov, som är avsedda att utföras under maj och juni 1953. Mot beräkningen av de med proven förenade kostnader-na har jag icke något att erinra.

I fråga om avlöningen till den laborator, som skall biträda vid slutpro-ven, synes medelsanvisningen lämpligen böra ske i den formen, att medgi-vande lämnas till att överskrida den i högskolans avlöningsstat upptagna icke-ordinarieposten för innevarande budgetår med det äskade beloppet, 2 000 kronor. Övriga här ifrågakarande kostnader torde utan särskilt med-givande av riksdagen kunna bestridas från högskolans omkostnadsanslag.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att den i avlöningsstaten för skogshögskolan upptagna
anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal
må för budgetåret 1952/53 överskridas med 2 000 kronor.

[5] 18 a. Statens skogsforskningsinstitut: Byggnadsarbeten å försöksfält vid Bogesund. Under denna anslagstitel har för budgetåren 1949/50, 1950/51 och 1951/52 anvisats reservationsanslag av respektive 30 000, 80 000 och 150 000 kronor. Därjämte har å tilläggsstat II till riksstaten för sistnämnda budgetår anvisats ytterligare 70 000 kronor. Dessa anslag, som ställts till förfogande för styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforsknings-institut, har avsetts för reparation och ombyggnad av vissa äldre byggnader, bland andra två hus på Holminge, för uppförande av växthus och skogsmäs-tarbostad, för anskaffande av viss inredning och utrustning samt för arki-tektarvode, ritningar m. m.

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut (skr. 16/8 1952) hemställer, att å tilläggsstat för budgetåret 1952/53 skall under anslaget anvisas ytterligare ett belopp av 49 000 kronor för att slutföra ar-betena på växthuset och skogsmästarbostaden samt ett av husen på Hol-minge. Därvid framhåller styrelsen, att kraftiga prisstegringar ägt rum på arbets- och varumarknaderna, sedan ifrågakarande arbeten kostnadsberäk-nades. Det å tilläggsstat anvisade anslaget av 70 000 kronor beräknas ha täckt de intill hösten 1951 inträffade prisstegringarna. Styrelsen understryker emel-lertid, att även under tiden därefter en kraftig höjning av prisnivån ägt rum. I synnerhet har de nya kollektivavtalen medfört betydande kostnadsök-ningar. Dessa uppskattas till 44 000 kronor. Dessutom har uppstått en oför-utsedd merkostnad av omkring 5 000 kronor, enär trävirket i vissa av de äldre husen i avsevärd omfattning varit skadat av röta och husbock. Det har därför måst bytas ut i en omfattning, som icke tidigare kunnat beräk-nas, varjämte byggnaderna sanerats för att förekomma vidare angrepp av husbocken. Dessa åtgärder har varit nödvändiga för att säkra byggnadernas fortbestånd. Under återopande av det anförda hemställer styrelsen, att ett

belopp av (44 000 + 5 000 =) 49 000 kronor skall anvisas för innevarande budgetår till kostnaderna för de återstående byggnadsarbetena.

Departementschefen. Kostnadsberäkningarna för de byggnadsarbeten, varom här är fråga, hänför sig till år 1948, då domänstyrelsen samt styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut föreslog, att viss del av Bogesunds egendom skulle upplåtas till försöksfält för skogsforskningsinstitutet (prop. nr 49/1949). Efter nämnda år har, såsom institutsstyrelsen framhållit, prisstegringar inträffat på arbets- och varumarknaderna. Med hänsyn härtill torde en ytterligare medelsanvisning vara erforderlig för att de ursprungligen planerade arbetena skall kunna slutföras. Mot de av institutsstyrelsen i detta hänseende gjorda beräkningarna, vilka slutar å 44 000 kronor, har jag icke något att invända. Jämväl övriga av institutsstyrelsen angivna merkostnader å 5 000 kronor synes vara ofrånkomliga. Jag biträder därför institutsstyrelsens förslag, att ett belopp av (44 000 + 5 000 =) 49 000 kronor ytterligare skall anvisas för ifrågavarande byggnadsarbeten. Då jag i likhet med styrelsen anser det önskvärt, att återstående arbeten skall kunna utföras så snart som möjligt, tillstyrker jag även förslaget, att nämnda belopp skall anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Byggnadsarbeten å försöksfält vid Bogesund* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 49 000 kronor.

[6] 25. Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader. Detta anslag har för innevarande budgetår uppförts med 5 241 000 kronor. Dessutom har för ändamålet stått till förfogande en å motsvarande anslag för budgetåret 1951/52 förefintlig reservation å 314 246 kronor 15 öre. Av nämnda båda belopp har 5 171 200 kronor fördelats mellan skogsvårdsstyrelserna medan återstoden förbehållits skogsstyrelsens disposition för att täcka senare uppkommande behov.

Skogsstyrelsen (skr. 25/10 1952) hemställer, att å tilläggsstat för budgetåret 1952/53 skall på grund av höjda resekostnads- och traktamentsersättningar anvisas ytterligare 300 000 kronor. Såsom skäl för sin framställning anför styrelsen i huvudsak följande.

Sedan riksdagen slutfört prövningen av innevarande budgetårs anslag, har beslut fattats om vissa höjningar av resekostnads- och traktamentsersättningar till bl. a. den personal, som är underkastad bestämmelserna i statens allmänna avlöningsreglemente. Dessa höjningar måste komma att medföra rätt avsevärda kostnadsökningar för skogsvårdsstyrelserna vid utförandet av deras biträdesverksamhet. För att berörda verksamhet skall kunna upprätthållas på det sätt och till den omfattning, som förutsatts vid anslagsprövningen för innevarande budgetår, erfordras därför, att styrelserna erhåller ett rätt betydande medelstillskott. Skogsstyrelsen har med ledning av

det i statberäkningarna förutsatta sammanlagda antalet förrättningsdagar under budgetåret för de berörda personalkategorierna samt tillgänglig statistik över befattningshavarnas årligen med bil tillryggalagda körlängder räknat med en automatisk kostnadsökning på grund av de nya bestämmelserna av i runt tal 300 000 kronor. Denna utgiftsökning synes i princip icke vara av natur att bära täckas genom höjda biträdestaxor. En dylik höjning synes för övrigt icke kunna komma i fråga under löpande verksamhetsår redan av det skälet, att taxor för året i sedvanlig ordning redan blivit fastställda och kungjorda.

Departementschefen. Såsom framgår av vad skogsstyrelsen anfört torde det på grund av de höjda resekostnads- och traktamentsersättningarna icke vara möjligt för skogsvårdsstyrelserna att inom ramen för nu disponibla medel upprätthålla sin verksamhet i den omfattning, som förutsattes vid anslagsprövningen för innevarande budgetår. Då jag icke anser mig kunna förorda någon begränsning av sagda verksamhet och en höjning av biträdestaxorna under löpande verksamhetsår icke synes bära komma i fråga, tillstyrker jag skogsstyrelsens framställning, att ytterligare medel för ändamålet skall anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår. Det torde dock enligt min mening vara tillfyllest, om ytterligare 225 000 kronor ställes till förfogande.

Det torde få ankomma på skogsstyrelsen att, sedan riksdagen fattat beslut i ärendet, fördela anslaget mellan skogsvårdsstyrelserna.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 225 000 kronor.

L. Rikets allmänna kartverk.

[7] 3. **Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.** Detta anslag har för innevarande budgetår uppförts med 1 065 000 kronor.

Rikets allmänna kartverk (skr. 15/9 1952) hemställer, att å tilläggsstat för budgetåret 1952/53 skall anvisas 240 000 kronor till kostnaderna för bärgning och reparation av det kartverket tillhöriga flygplanet SE-KAG, som våren 1952 störtade i Södra Björkfjärden i Stockholms län.

Kartverket upplyser i sin skrivelse, att orsaken till haveriet, vilket inträffade den 18 april 1952, enligt gjorda undersökningar visat sig vara att landningsställets hydrauliska system trätt ur funktion. Planet, som sjunkit på ringa djup cirka 500 meter väster om Skytteholms herrgård, bärgades den 20 samma månad, varefter det i nedmonterat skick transporterades till Norrtälje. Vid undersökning av planet har skadorna visat sig icke vara större än att de kan repareras. Kostnaderna härför beräknas till omkring 196 000 kronor, varav 75 000 kronor utgör arbetskostnader, 101 000 kronor materielkostnader och 2 000 kronor kostnader för transport av planet från Norrtälje till

Centrala flygverkstaden i Västerås, där reparationen skall utföras. Dessutom har för oförutsedda utgifter beräknats ett belopp av 18 000 kronor, motsvarande 10 procent av arbets- och materielkostnaderna.

Vidare framhåller kartverket, att det för att kunna fullfölja flygfotograferingarna under år 1952 av flygvapnet lånat ett äldre bombplan, numera ombyggt till transportplan. På detta har emellertid vissa ändringsarbeten måst vidtagas för att göra det användbart vid flygfotografering. Kostnaderna härför har uppgått till omkring 8 800 kronor. Såsom villkor för lånet gäller, att kartverket skall betala en ersättning av 70 kronor per flygtimme. Denna ersättning beräknas komma att uppgå till 3 000 kronor. Vidare skall efter en viss tid på kartverkets bekostnad företagas en översyn av planet. Kostnaderna härför uppskattas till 20 000 kronor. Kartverket framhåller slutligen, att vissa kostnader redan av verket förskotterats från förevarande anslag, nämligen kostnaderna för bärgning, nedmontering och transport av planet till Norrtälje, sammanlagt 12 326 kronor, samt omförmälda kostnader på 8 800 kronor för omändring av det flygvapnet tillhöriga planet.

Den sammanlagda kostnaden i anledning av haveriet beräknas sålunda till (196 000 + 8 800 + 3 000 + 20 000 + 12 300 =) i runt tal 240 000 kronor.

Föredraganden. Det är självfallet av största vikt för kartverket att ifrågasvarande specialbyggda flygplan med dess dyrbara utrustning snarast sättes i flygbart skick. Jag anser därför, att medel bör ställas till verkets förfogande för ändamålet redan under innevarande budgetår. Kostnaderna i samband med reparationen har beräknats till sammanlagt 240 000 kronor. Mot denna beräkning har jag ingen annan erinran än att posten för oförutsedda utgifter å 18 000 kronor torde böra utgå. Å tilläggsstat för innevarande budgetår bör sålunda anvisas ett anslag av i runt tal 220 000 kronor för här avsedda ändamål.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 220 000 kronor.

N. Diverse.

[8] 3 a. **Naturskydd: Bidrag till särskilda naturskyddsåtgärder.** I propositionen nr 188 till 1952 års riksdag framlade Kungl. Maj:t på min hemställan förslag till naturskyddslag m. m. Ifrågasvarande proposition har numera bifallits av riksdagen (r. skr. nr 413/1952). Detta innebär, att nyssnämnda lag trätt i kraft från och med den 1 januari 1953.

I propositionen angav jag även de anslag, vilka enligt min mening borde utgå till olika naturskyddsändamål efter den nya lagens ikraftträdande. Sålunda uttalade jag bland annat att till Naturskydd: Bidrag till särskilda

naturskyddsåtgärder borde anvisas ett anslag av 50 000 kronor för år. Från anslaget förutsattes skola utgå ersättningar till sakägare, som lider skada till följd av fridlysning eller annan naturskyddsåtgärd.

Något anslag för nu angivna ändamål har ännu icke anvisats. Då emellertid, såsom förut anförts, den nya naturskyddslagen numera trätt i kraft, bör följaktligen erforderliga medel äskas för första halvåret 1953. Å tilläggsstat för innevarande budgetår bör sålunda upptagas ett belopp motsvarande hälften av vad som beräknats åtgå för helt år, eller 25 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Naturskydd: Bidrag till särskilda naturskyddsåtgärder* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 25 000 kronor.

Vad föredragandena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Nils Grass.

Bilaga 9.

Egentliga statsutgifter.**Tionde huvudtiteln.**

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 januari 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena ÜNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, anmäler under handelsdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 samt anför därvid följande.

C. Bergsbruk, industri, hantverk, teknisk forskning m. m.

[1] 30. Bidrag till Hemmens forskningsinstitut. Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (bil. 12, p. 39), hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Hemmens forskningsinstitut* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 115 000 kronor.

D. Sjöfart och handel.

[2] 4. Lotsverket: Säkerhetsanstalter för sjöfarten. Till ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats sammanlagt 3 315 000 kronor, varav å driftbudgeten 2 707 000 kronor och å kapitalbudgeten 608 000 kronor.

Yrkanden.

Lotsstyrelsen (skr. 25/8 1952) hemställer om en anslagsförstärkning å sammanlagt 145 000 kronor.

1. Ökade kostnader för vissa säkerhetsanstalter	75 000
2. Återuppförande av nedbrunna byggnader	70 000
	<hr/>
	145 000

M o t i v.

1. Den under åren 1951 och 1952 fortgående allmänna prisstegringen har medfört behov av anslagsförstärkning för att täcka merkostnader för vissa av de säkerhetsanstalter, vartill medel i form av engångsbelopp eller slutlig delkostnad anvisats för budgetåret 1952/53. Merkostnaden för de olika ändamålen framgår av följande sammanställning, vilken även anger medelsanvisningen för budgetåret 1952/53 samt hur utgifterna är avsedda att fördelas mellan drift- och kapitalbudgeten. Erforderliga avskrivningsanslag har också beräknats.

Ä n d a m å l	För bud- getåret 1952/53 anvisat belopp Kronor	Merkost- nad å driftbud- geten Kronor	Merkostnad å kapitalbudgeten		Summa merkost- nad å drift- och kapital- budge- terna Kronor	Avskriv- nings- anslag Kronor
			till bo- stads- och upp- pass- ningshus Kronor	till öv- riga an- läggning- ar Kronor		
1. Förbättrad fyrbelysning söder om Dalarö.....	40 000	5 000	—	—	5 000	—
2. Förbättring av hamnförhål- landena vid Malörens lots- uppPASSNING under Kalix lots- plats	50 000	—	—	10 000	10 000	10 000
3. Om- och tillbyggnad av lots- uppPASSNINGSHuset vid Furu- sunds lotsplats.....	80 000	2 000	18 000	—	20 000	9 000
4. Nybyggnad av lotsuppPASS- nings- och bostadshus vid Norra Gattets lotsuppPASSNING under Färösunds lotsplats ..	125 000	3 000	22 000	—	25 000	11 000
5. Ny lotsutkik vid Vinga lots- plats	30 000	—	5 000	—	5 000	2 500
6. Nytt bostadshus för tillsy- ningsman vid fyren Häll- grund	40 000	—	10 000	—	10 000	5 000
Summa	365 000	10 000	55 000	10 000	75 000	37 500
			65 000			

2. En av de staten tillhöriga bostadsfastigheterna på Väderöarnas lotsplats nedbrann den 5 mars 1952 till grunden. Samtidigt förstördes också en tillhörande uthusbyggnad. Fastigheten ifråga, som är redovisad i lotsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond, innehöll en lägenhet om 2 rum och kök samt ett med köksalkov försett bostadsrum. Med hänsyn till bostadsförhållandena på platsen är det angeläget, att nya byggnader snarast uppföres i stället för de nedbrunna. Styrelsen planerar att igångsätta återuppbyggandet i början av 1953 års arbetssäsong. Kostnaden beräknas till i runt tal 70 000 kronor.

Departementschefen. Lotsstyrelsens beräkning av merutgifterna för vissa säkerhetsanstalter, till vilka medel anvisats för budgetåret 1952/53, föranleder icke någon erinran från min sida. Jag tillstyrker således, att för täckande av utgifterna ifråga anvisas sammanlagt 75 000 kronor, varav — i enlighet med lotsstyrelsens förslag — 10 000 kronor å driftbudgeten och 65 000 kronor å kapitalbudgeten.

Jag förordar också, att 70 000 kronor anvisas för återuppförande av de nedbrunna byggnaderna å Väderöarnas lotsplats. Hela detta belopp torde böra upptagas å kapitalbudgeten.

Erforderlig medelsanvisning torde lämpligen böra ske å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår. Å driftbudgeten bör därvid uppföras 10 000 kronor och å kapitalbudgeten (65 000 + 70 000 =) 135 000 kronor. Till medelsanvisningen å kapitalbudgeten återkommer jag senare.

Under åberopande av det anförda hemställer jag nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lotsverket: Säkerhetsanstalter för sjöfarten* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

H. Diverse.

[3] 12. *Avsättning till lotterimedelsfonden.* Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anförde vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (bil. 12, p. 105) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till lotterimedelsfonden* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 1 500 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Gunnel Sjölin.

Bilaga 10.

Egentliga statsutgifter.**Elfte huvudtiteln.**

Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 januari 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDEÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Hedlund, anmäler under inrikesdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 samt anför därvid följande.

B. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

[1] 18. Inredning och utrustning av nybyggnad för statens rättskemiska och farmaceutiska laboratorier. För detta ändamål ha för budgetåren 1951/52 och 1952/53 anvisats två reservationsanslag om 1 015 000 resp. 220 000 kronor eller tillhoppa 1 235 000 kronor. Av detta belopp beräknades i runt tal 440 000 kronor till kostnader för inredning av nybyggnaden.

I skrivelse den 7 oktober 1952 har *medicinalstyrelsen* hemställt om anvisande av ytterligare 90 000 kronor för sistnämnda ändamål.

Styrelsen anför därvid i huvudsak följande:

Föreståndarna för statens rättskemiska och farmaceutiska laboratorier ha i skrivelse till styrelsen den 4 oktober 1952 anmält, att de under ifrågasvarande anslag till inredning anvisade medlen vore otillräckliga, samt hemställt, att på tilläggsstat måtte anvisas ytterligare 90 000 kronor. Av en skrivelsen bifogad uppgift från byggnadsstyrelsen framgår, att förstärkning erfordras i första hand på grund av ökade arbets- och materielkostnader, cirka 60 000 kronor. Enär vissa av de för farmaceutiska laboratoriet först avsedda lokalerna ställts till annan myndighets disposition, ha vidare vissa inredningsarbeten tillkommit i och för lokalernas rationella utnyttjande.

Avsikten är, att nybyggnaden skall färdigställas i så god tid, att inflyttning kan ske på nyåret 1953. Vid sådant förhållande är det erforderligt, att me-

del till inredningsarbetena ställas till förfogande redan innevarande budgetår och sålunda anvisas å tillägsstat till gällande riksstat.

Departementschefen. Mot den av byggnadsstyrelsen på grund av ökade arbets- och materielkostnader till omkring 60 000 kronor beräknade kostnadsökningen för tidigare planerade inredningsarbeten i nybyggnaden för de båda laboratorierna har jag intet att erinra. Återstoden av det äskade beloppet, 30 000 kronor, hänför sig till kostnader för vissa nytillkomna arbeten, nämligen inredning av skåp i korridorer (20 000 kronor) samt insättning av rörhylsor i laboratorieväggar för montering av lister och skåp (10 000 kronor). På av styrelsen anförda skäl anser jag mig böra tillstyrka, att medel anvisas också för nämnda arbeten. Med hänsyn härtill och då nybyggnaden kommer att stå färdig redan i början av innevarande år, förordar jag, att medel för dessa ändamål anvisas å tillägsstat till riksstaten för budgetåret 1952/53 i form av ett reservationsanslag å (60 000 + 20 000 + 10 000) 90 000 kronor.

Under återopandande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Inredning och utrustning av nybyggnad för statens rättskemiska och farmaceutiska laboratorier* å tillägsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 90 000 kronor.

[2] 32 a. Om- och tillbyggnad av psykiatriska kliniken i Lund. Under denna rubrik har för budgetåren 1947/48, 1948/49, 1950/51 och 1951/52 anvisats sammanlagt 1 700 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen (skr. 29/9 1952) har hemställt om medel till täckande av uppkomna merkostnader för byggnadsföretaget. Styrelsen anför:

Den 4 juni 1948 uppdrog Kungl. Maj:t åt styrelsen att i huvudsaklig överensstämmelse med vad föredragande departementschefen förordat i propositionen nr 185/1948 för en kostnad av högst 1 700 000 kronor låta utföra om- och tillbyggnad av psykiatriska kliniken i Lund. Byggnadstillstånd för företaget meddelades den 31 mars 1950 och igångsättningstillstånd den 23 oktober samma år. Arbetena ha pågått sedan i början av november 1950 och äro i huvudsak avslutade. Från hösten 1947, då kostnadsberäkningen verkställdes, till sommaren 1950 ha byggnadskostnaderna stigit med cirka 4 procent eller med 68 000 kronor. Från sommaren 1950 till sommaren 1951 uppgick den allmänna byggnadskostnadsstegringen till i genomsnitt cirka 35 procent. Den därefter inträffade stegringen kan beräknas till cirka 4 procent. Styrelsen beräknar, att kostnadsstegringarna från arbetenas påbörjande uppgå till i runt tal 600 000 kronor. Sammanlagda kostnadsstegringen uppgår således till (68 000 + 600 000) 668 000 kronor eller i runt tal 670 000 kronor.

Departementschefen. Emot den av byggnadsstyrelsen gjorda beräkningen av kostnadsstegringarna har jag ingen erinran. Jag tillstyrker, att för ifrågasvarande ändamål anvisas ytterligare 670 000 kronor, samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Om- och tillbyggnad av psykiatriska kliniken i Lund* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 670 000 kronor.

[3] 54 a. **Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Vissa om- och nybyggnadsarbeten.**

Genom beslut den 30 juni 1947 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att, i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten G. Birch-Lindgrens arkitektkontor uppgjorda ritningar, ombesörja utförandet av vissa om- och nybyggnadsarbeten vid serafimerlasarettet samt ställde ett av riksdagen å tilläggsstat II för budgetåret 1946/47 under åttonde huvudtiteln anvisat reservationsanslag av 500 000 kronor till styrelsens förfogande (prop. nr 55/1947). Kostnaderna för byggnadsföretaget beräknades uppgå till högst 725 000 kronor. Det förutsattes, att Stockholms stad och Stockholms län skulle bidra med 20,42 resp. 11,74 procent av de verkliga kostnaderna.

Den 20 maj 1949 uppdrog Kungl. Maj:t, med ändring av ett den 30 juni 1947 meddelat beslut, åt byggnadsstyrelsen att i huvudsaklig överensstämmelse med i proposition nr 130/1949 förordad förslag och för en kostnad av ytterligare högst 40 700 kronor ombesörja om- och nybyggnadsarbeten vid serafimerlasarettet samt ställde ett av riksdagen för budgetåret 1949/50 för byggnadsföretaget anvisat reservationsanslag av 40 700 kronor till byggnadsstyrelsens förfogande. Såsom villkor för arbetenas utförande skulle fortfarande gälla, att Stockholms stad och Stockholms län bidrogo med 20,42 respektive 11,74 procent av de verkliga kostnaderna för byggnadsföretagets genomförande.

Genom beslut den 8 februari 1952 ställde Kungl. Maj:t ett av riksdagen å tilläggsstat II för budgetåret 1951/52 anvisat reservationsanslag av 263 000 kronor till byggnadsstyrelsens förfogande för bestridande av statens andel av uppkomna merkostnader för byggnadsföretaget.

I skrivelse den 20 oktober 1952 har *byggnadsstyrelsen* hemställt om ytterligare 22 500 kronor för ifrågavarande byggnadsföretag. Styrelsen anför.

Anslaget å 263 000 kronor utgjorde statsverkets andel i den till 387 000 kronor beräknade merkostnaden på grund av allmän byggnadskostnadsstegring för den i det fastställda byggnadsprogrammet ingående nybyggnaden för patologisk avdelning m. m. vid sjukhuset. För de i samma byggnadsprogram ingående ombyggnadsarbetena i medicinska kliniken har tidigare icke framlagts någon beräkning. Medelsbehovet för dessa ombyggnadsarbeten uppgår till följd av den allmänna byggnadskostnadsstegringen från hösten 1946, då arbetena kostnadsberäknades till 55 000 kronor, till sommaren 1952, då arbetena påbörjats, till 33 000 kronor. I enlighet med den fördelning, som av Kungl. Maj:t fastställts i beslut den 30 juni 1947 och 20 maj 1949, skall detta belopp fördelas med 67,84 procent eller 22 387:20 kronor på statsverket, 20,42 procent eller 6 738:60 kronor på Stockholms stad och 11,74 procent eller 3 874:20 kronor på Stockholms län. Det av statsmedel utgående tilläggsanslaget synes böra avrundas till 22 500 kronor.

Departementschefen. Av den lämnade redogörelsen framgår, att de senaste årens prisstegringar medfört, att kostnaderna för ombyggnadsarbetena

i medicinska kliniken kommit att överstiga de ursprungligen beräknade med 33 000 kronor. Jag förutsätter, att Stockholms stad och län bidra till dessa merkostnader efter samma procentsatser, som tidigare avtalats i fråga om det av 1947 års riksdag beslutade byggnadsföretaget, eller med 20,42 resp. 11,74 procent. Med utgångspunkt härifrån skulle statens andel utgöra 22 387 kronor eller i avrundat tal 22 500 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Vissa om- och nybyggnadsarbeten* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 22 500 kronor.

C. Alkoholistvård m. m.

[4] 10 a. Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Kloreringsanläggning m. m. I skrivelse den 1 november 1952 har *styrelsen för statens alkoholistanstalt å Venngarn* gjort framställning om anvisande av medel för vissa åtgärder beträffande vattenverket vid anstalten. Styrelsen har därvid anfört i huvudsak följande.

Under de senaste årens torkperioder har vattentillgången i anstaltens brunnar tidvis ej räckt till för att fylla vattenbehovet. Under försommaren 1952 var läget så kritiskt, att omedelbara åtgärder måste vidtagas för att trygga vattenförsörjningen. Vid upprepade tillfällen har vidare vattnet enligt prov, som insänts för kontroll vid statens institut för folkhälsan, befunnits vara av mindre tjänlig beskaffenhet och vid några tillfällen även befunnits obrukbart för sitt ändamål. Efter inspektion av anstaltens vattenverk har folkhälsoinstitutet den 20 september 1952 framhållit, att vattentäkternas varierande bakteriologiska beskaffenhet samt det delvis bristfälliga rörsystemet nödvändiggör en klorering av anstaltens dricks- och hushållsvatten.

En ny bergbrunn har numera borrats, vilken har visat sig giva tillräcklig vattenmängd. Kostnaden för borrningen har uppgått till nära 7 000 kronor, vilken utgift tills vidare bestrides från den under anstaltens omkostnadsanslag uppförda posten till underhåll av byggnader m. m. För pumpkammare och pumpverk med elektrisk utrustning beräknas en kostnad av 5 000 kronor.

Prov från den nya brunnen har vid kemisk undersökning visat så hög järnhalt, att vattnet måste renas genom ett s. k. järnfilter. En avjärningsanläggning är avsedd att installeras i en mindre byggnad intill den nya brunnen, och i samma byggnad kan apparatur för klorering monteras. Kostnaderna för kloreringsapparat, järnfilter, rörledningar och manöveranordningar samt erforderlig byggnad beräknas till 25 000 kronor.

I omkostnadsstaten upptaget anslag till underhåll av byggnader m. m. å 21 000 kronor är otillräckligt redan för påsynade underhållsarbeten. För arbetena för vattenverkets utvidgning erfordras därför ett särskilt anslag av (7 000 + 5 000 + 25 000) 37 000 kronor. Anslaget bör anvisas å tilläggsstat för budgetåret 1952/53.

Byggnadsstyrelsen har i utlåtande över framställningen funnit de föreslagna åtgärderna snarast böra vidtagas. Mot de beräknade kostnaderna har styrelsen intet att erinra.

Departementschefen. Å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1949/50 anvisade riksdagen ett reservationsanslag av 82 000 kronor för utvidgning av vattenverket vid statens alkoholistanstalt å Venngarn. Det anvisade beloppet avsågs bl. a. för kostnader för en ny grundvattenbrunn. Denna har emellertid ej lämnat den vattenmängd som man efter provpumpning haft anledning att räkna med. Då anstaltens vattenförsörjning därför åter kommit i ett kritiskt läge, har anstaltsstyrelsen blivit nödsakad att skaffa ännu en grundvattenbrunn. Vattnet från sistnämnda brunn är emellertid starkt järnhaltigt och måste renas i en särskild avjärningsanläggning. Denna bör snarast komma till utförande, för att vattnet skall bliva användbart. Vid statens institut för folkhälsan anfört påfordrar uppenbarligen snara åtgärder för rening av vattnet i bakteriologiskt avseende. Den föreslagna kloreringsanläggningen bör av kostnadsskäl utföras i samband med anordnandet av avjärningsanläggningen. Jag tillstyrker sålunda de av anstaltsstyrelsen framlagda förslagen. Mot de beräknade kostnaderna för arbetena, sammanlagt 37 000 kronor, har jag intet att erinra. För ändamålet torde böra anvisas ett reservationsanslag å nämnda belopp å tilläggsstat för löpande budgetår. Från anslaget torde till omkostnadsanslaget böra återföras de medel, som därifrån tagits i anspråk för arbetena i fråga.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Kloreringsanläggning m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 37 000 kronor.

[5] 12 a. *Statens alkoholistanstalt å Haknäs: Vissa byggnadsarbeten.* I skrivelse den 1 november 1952 har *styrelsen för statens alkoholistanstalt å Haknäs* gjort framställning om anvisande av medel för vissa ändringsarbeten i anstaltens värmeanläggning m. m. Styrelsen har därvid anfört i huvudsak följande.

Vid de årliga inspektioner, som förrättas av byggnadsstyrelsens värmetekniska avdelning, har under de senaste åren framförts anmärkningar mot den i anstaltens centrala värmeanläggning installerade värmepannan, vilken avsetts för vedeldning. Efter inspektion år 1952 meddelade avdelningen, att den befintliga pannan befann sig i så bristfälligt skick, att pannbyte icke vidare borde uppskjutas. Anstaltsstyrelsen har därför sett sig nödsakad omedelbart föranstalta om inköp och installation av en ny panna enligt av värmetekniska avdelningen lämnad anvisning. Denna panna är lämplig för såväl koks- som oljeeldning och kan även användas för vedeldning. Kostnaden uppgår till 5 000 kronor.

Vid Haknäsanstalten finnes anställd endast kvinnlig personal, som i regel själv måste utföra eldning och värmeskötsel. På grund härav synes den nya pannan böra kompletteras med en oljeeldningsanläggning. Erforderlig tillsyn av anläggningen skulle utövas av maskinisten vid Venngarnsanstalten. Värmetekniska avdelningen beräknar, att bränslekostnaden vid oljeeldning icke blir högre än vid kokseldning. Kostnaderna för installation av anläggningen uppskattas till sammanlagt 6 000 kronor.

För budgetåret 1951/52 anvisades å anstaltens omkostnadsstat under anslagsposten till underhåll av byggnader m. m. 4 500 kronor för bl. a. installation av vattentoaletter. Genom beslut den 8 februari 1952 medgav Kungl. Maj:t, att nämnda anslagspost för ifrågavarande installationsarbete finge överskridas med högst 1 500 kronor. Sedan numera arbetet med installation av vattentoaletterna avslutats, har det visat sig, att kostnaderna betydligt överstigit den tidigare beräknade summan. Kostnadsstegringen beror delvis på fortgående prisförhöjningar på byggnads- och sanitetsmaterial. I samband med installationen har avloppet måst omläggas och anslutas till en mindre reningsbrunn. Detta arbete blev mera arbets- och kostnadskrävande än som tidigare förutsetts, när avloppsledningen visade sig så bristfällig, att den icke till någon del kunde användas. För att kunna lägga den nya ledningen på frostfritt djup måste bergsprängning företagas, och även för nedläggning av en s. k. hoffmanbrunn måste sprängningsarbeten utföras. Den tillkomna kostnaden för schaktnings-, sprängnings-, byggnads- och målningensarbeten, sanitära installationer, avloppsledningar, hoffmanbrunn samt arbeten å elektriska ledningar uppgår till sammanlagt 4 300 kronor.

Anstaltsstyrelsen hemställer, att till vissa byggnadsarbeten vid anstalten anvisas ett anslag av (5 000 + 6 000 + 4 300) 15 300 kronor å tilläggsstat för budgetåret 1952/53.

I utlåtande över framställningen har *byggnadsstyrelsen* vitsordat, att vid inspektion av värmeanläggningen befunnits, att utbyte av värmepanna samt installation av oljeeldningsanläggning borde komma till stånd. Den uppgivna kostnaden för inköp och installation av ny värmepanna förefaller vara något hög. Då emellertid arbetet redan utförts, tillstyrker styrelsen det beräknade anslaget. Mot övriga arbeten och kostnaderna för dessa har styrelsen intet att erinra.

Departementschefen. Den redan verkställda installationen av ny värmepanna i värmeanläggningen vid statens alkoholistanstalt å Haknäs synes, med hänsyn till vad byggnadsstyrelsen anfört, ha varit av angelägen natur. Den av byggnadsstyrelsen påtalade relativt höga kostnaden härför föränledes, enligt vad jag inhämtat från anstalten, av att i samband med installationen vissa ommurningsarbeten måste utföras på skorstensstocken. Kostnaden torde därför böra godtagas. Däremot kan jag f. n. icke biträda förslaget om installation av oljeeldningsanläggning vid anstalten.

Den tidigare icke förutsedda merkostnad, som uppstått i samband med installationen av vattentoaletter vid anstalten, föränledes till stor del av prisstegringar samt en kostnadskrävande omläggning av avloppsledningarna, vilken visat sig nödvändig under arbetets gång. Jag finner mig böra godtaga den uppkomna kostnaden härför. Det sammanlagda anslagsbehovet uppskattar jag således till (5 000 + 4 300) 9 300 kronor, vilket belopp torde böra anvisas å tilläggsstat för löpande budgetår.

På grund av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens alkoholistanstalt å Haknäs: Vissa byggnadsarbeten* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag å 9 300 kronor.

F. Civildförsvaret.

[6] 14. **Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m. Civilförsvarsstyrelsen** (skr. 4/11 1952) har hemställt, att 6 879 000 kronor måtte anvisas på tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår för att täcka kostnadsökningar, som uppkommit i samband med pågående utbyggnad av de fullträffsäkra skyddsrummen. Styrelsen hänvisar till vad därutinnan anfördes i anslagsframställningen för budgetåret 1953/54 (se prop. 1/1953, XI, p. 214) samt anför ytterligare.

Då civilförsvarsstyrelsen uppgjorde kostnadskalkylerna för befolkningskyddsrummen, förelåg ett ytterst knapphändigt material som underlag för beräkningarna. De flesta anläggningarna hade skisserats endast i sina huvuddrag. Detaljerade kostnadsberäkningar hade upprättats inom styrelsen i vad avser sprängnings-, inbyggnads- och installationsarbeten. Enär skyddsrum av ifrågavarande art och storleksordning icke tidigare vare sig utförts eller projekterats samt det var vanskligt att beräkna kostnaderna med hänsyn till vissa faktorer i kalkylerna, inhämtade styrelsen uppgifter från fortifikationsförvaltningen och från utredningsavdelningen vid Stockholms stads gatukontor. Styrelsen fann därvid, att utsprängningskostnaden per kvadratmeter inbyggd golvyta utgjorde 400 kronor, vilket pris i dagens läge motsvarar cirka 500 kronor. Emellertid har vid anordnande av befolkningskyddsrummen, utöver ökade material- och arbetspriser enligt officiella index, ytterligare kostnadsfördyringar uppkommit, i medeltal omkring 60 procent. Denna ökning är i huvudsak att hänföra till in- och utgångar, ledningsdragningar samt yttre arbeten utom det egentliga skyddsrummet, vilka anordningar blivit väsentligt dyrare, sedan lokala förhållanden nödvändiggjort särskilda från typritningarna högst avvikande utföranden. På grundval av resultaten från vissa försök har jämväl typritningarnas normer ifråga om det yttre skyddet för in- och utgångar reviderats, varvid en utökning av dessa skyddsanordningar vidtagits.

Under den tid, som förflutit sedan befolkningskyddsrummen planerades, har jämväl utredning skett om luftförsörjningen i skyddsrum under förhållanden, då anläggningarna på grund av yttre omständigheter måste hållas helt slutna. Flertalet av ifrågavarande skyddsrum ligger inom områden, där särskild utrustning för syreförsörjning och kolsyreabsorption måste anordnas. Denna apparatur kräver särskilt utrymme i maskinrummen och har följaktligen medfört en utökning av anläggningarna. Samma är förhållandet med de nyligen utexperimenterade skyddsfiltren.

Beträffande ledningscentralerna torde de uppkomna kostnadsfördyringarna i allt väsentligt täckas av under året inträffade prishöjningar å material och arbete.

Departementschefen. Jag förordar, att medel anvisas för att täcka de kostnadsfördyringar för den nu pågående byggnadsverksamheten, vilka man kan hänföra till ökade materiel- och arbetspriser enligt officiella index. Denna merutgift beräknar jag till i runt tal 2 500 000 kronor, varav 1 milj. kronor hänför sig till ledningscentralerna och 1,5 milj. kronor till befolkningskyddsrummen. De kostnadsökningar, som uppkommit av andra anledningar, torde däremot icke böra täckas in på detta sätt utan torde få kompenseras genom en inskränkning i byggnadsprogrammet.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

S. G. Odén.

Bilaga 11.

Egentliga statsutgifter.

Tolfte huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 januari 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för civildepartementet, statsrådet Lingman, anmäler härefter under civildepartementet hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 samt anför därvid följande.

B. Vissa myndigheter.

[1] **Statens pensionsanstalt: Avlöningar.** Under återopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av frågan om beräkningen av avlöningsanslaget till statens pensionsanstalt för budgetåret 1953/54 (bil. 14, p. 7) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att den i avlöningsstaten för statens pensionsanstalt upptagna anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1952/53 överskridas med högst 50 000 kronor.

F. Diverse.

[2] 7. Täckning av beräknade kostnader för ändrad lönegradsplacering m. m. Under denna anslagsrubrik har 1952 års riksdag för budgetåret 1952/53 anvisat ett förslagsanslag av 38 miljoner kronor för att de ökade lönekostnader, som föranledes av en av 1949 års tjänsteförteckningskommitté den 6 mars 1952 träffad överenskommelse, skall komma till uttryck i budgeten i den mån de belastar riksstaten.

Vid anmälan den 23 oktober 1952 av vissa av tjänsteförteckningskommittén under förra hälften av oktober 1952 träffade överenskommelser om lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m. (prop. 1952: 241) anförde jag, att de av överenskommelserna föranledda ökade lönekostnaderna borde komma till uttryck i budgeten i den mån de belastade riksstaten och att å tilläggsstat för innevarande budgetår därför borde anvisas ett särskilt anslag å motsvarande belopp. Jag uttalade tillika, att äskande av anslag för ändamålet emellertid syntes lämpligen kunna anstå till 1953 års riksdag. Sedermera underställdes riksdagen ytterligare förslag av samma art (prop. 1952: 251). Förslagen bifölls av riksdagen.

De i prop. 1952: 241 framlagda förslagen har beräknats medföra en kostnadsökning för löner av ungefär 24 miljoner kronor för år. Därav belöper en miljon kronor på de affärsdrivande verken samt återstoden på statsförvaltningen i övrigt och statsunderstödd verksamhet. Kostnadsökningen för löner på grund av förslagen i prop. 1952: 251 har uppskattats till ungefär 0,7 miljoner kronor för år. Icke någon del av sistnämnda belopp hänför sig till de affärsdrivande verken.

De ifrågavarande löneökningarna gäller från och med budgetårets ingång. Å tilläggsstat för budgetåret 1952/53 bör därför anvisas ett anslag av $(24 - 1 + 0,7 =) 23,7$ miljoner kronor. Tilläggsstatsanslaget bör lämpligen anvisas i form av ett förslagsanslag under samma anslagsrubrik som motsvarande vid 1952 års riksdag anvisade anslag. Liksom i fråga om sistnämnda anslag bör det nu äskade anslaget endast undantagsvis tagas i anspråk för bestridande av kostnadsökningarna.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Täckning av beräknade kostnader för ändrad lönegradsplacering m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 23 700 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

L.-A. Frithiof.

Bilaga 12.

Försvarets fastighetsfond.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 januari 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Torsten Nilsson, anmäler fråga om ytterligare medel till reparations- och underhållskostnader m. m. under försvarets fastighetsfond och anför därvid följande.

Anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. under försvarets fastighetsfond.

Under rubriken reparations- och underhållskostnader m. m. har i staten för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1952/53 upptagits tillhopa 35 376 000 kronor, varav 16 150 000 kronor för arméns, 5 871 000 kronor för marinens, 6 006 000 kronor för flygvapnets och 7 349 000 kronor för befästningars delfond.

Fortifikationsförvaltningen hemställer i skrivelse den 8 november 1952 om bemyndigande att överskrida anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. för att täcka de ökade utgifterna för underhållet av försvarets byggnadsbestånd. Förvaltningen erinrar därvid till att börja med om att ämbetsverket i skrivelse den 11 juni 1951 hemställt om bemyndigande att för täckande av prisstegringar å tidigare beräknade kostnader för underhåll av försvarets byggnadsbestånd avseende budgetåren 1950/51 och 1951/52 få överskrida förevarande anslagspost. Enligt av fortifikationsförvaltningen då verkställda beräkningar erfordrades för nämnda båda budgetår en ökning av underhållsmedlen med sammanlagt för arméns delfond (1 300 000 + 2 333 000 =) 3 633 000 kronor, för marinens delfond (430 000 + 867 000 =) 1 297 000 kronor, för flygvapnets delfond (540 000 + 956 000 =) 1 496 000 kronor samt för befästningars delfond (950 000 + 1 075 000 =) 2 025 000 kronor eller tillhopa 8 451 000. I en-

lighet med Kungl. Maj:ts förslag i propositionen 1952:2 (bilaga 12) medgav riksdagen (rd. skr. 1952:37) att anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. under respektive delfonder av försvarets fastighetsfond fick under budgetåret 1951/52 överskridas med sammanlagt högst 7 000 000 kronor, varav arméns delfond med 3 025 000 kronor, marinens med 1 050 000 kronor, flygvapnets med 1 225 000 kronor och befästningars delfond med 1 700 000 kronor. Med hänsyn till att kostnadsstegringarna blivit avsevärt högre än vad tidigare förutsatts, har fortifikationsförvaltningen funnit det erforderligt att nu upplaga frågan om ytterligare höjning av anslagen för fastighetsunderhållet och anför i anslutning därtill i huvudsak följande.

I sin hemställan den 11 juni 1951 räknade fortifikationsförvaltningen med en stegring av underhållskostnaderna för budgetåret 1950/51 av i runt tal 13 %. När byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex sedermera förelåg, visade sig emellertid medeltalet av ökningen för budgetåret vara 14,36 %. Något ytterligare tillägg av denna anledning till underhållsplanet för budgetåret 1950/51 räknar ämbetsverket dock icke med. Däremot blev kostnadsstegringen för budgetåret 1951/52 så mycket större än vad som förutsatts, att de prisstegringsmedel, som återstod för sistnämnda budgetår, icke tillnärmelsevis blev tillfyllest för fastighetsunderhållet under budgetåret. Av de beviljade prisstegringsmedlen tog ämbetsverket i enlighet med sin förutnämnda hemställan i anspråk å respektive delfonder 1 300 000 kronor, 430 000 kronor, 540 000 kronor och 950 000 kronor till underhållsarbetena under budgetåret 1950/51, varför sålunda för prisstegringarna under budgetåret 1951/52 blott återstod å respektive delfonder (3 025 000 — 1 300 000 =) 1 725 000 kronor, ((1 050 000 — 430 000 =) 620 000 kronor, (1 225 000 — 540 000 =) 685 000 kronor samt (1 700 000 — 950 000 =) 750 000 kronor. För den prisstegring å 20 %, som ämbetsverket i sin hemställan räknat med, d. v. s. å respektive delfonder 2 333 000 kronor, 867 000 kronor, 956 000 kronor och 1 075 000 kronor, erhöles sålunda icke fullständig täckning utan förelåg alltjämt en brist å respektive delfonder om (2 333 000 — 1 725 000 =) 608 000 kronor, (867 000 — 620 000 =) 247 000 kronor, (956 000 — 685 000 =) 271 000 kronor och (1 075 000 — 750 000 =) 325 000 kronor. Att märka är emellertid att prisstegringen för budgetåret icke stannade vid beräknade 20 % utan visade sig enligt byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex, som stigit till 242, uppgå till 28,72 %. Denna ytterligare stegring å 8,72 % motsvarar i ökade utgifter under anslagsposten Reparations- och underhållskostnader m. m. (utom delposterna till skatter och skogsbrandsläckningsmateriel) i runt tal för

	underhållsbe- lopp i stat	kostnadsökning 8,72 %
arméns delfond	11 664 000	1 017 000
marinens delfond	4 334 000	378 000
flygvapnets delfond	4 780 000	417 000
befästningars delfond	5 373 000	469 000
Summa prisstegring		2 281 000

Den på grund av angivna förhållanden uppkomna bristen å medel för fastighetsunderhållet under budgetåret 1951/52, som dock förskottsvis delvis täckts genom att ämbetsverket redan under budgetåret dispositionsmässigt förfogat över viss del av de för budgetåret 1952/53 avsedda underhållsmedlen, uppgår sålunda för respektive delfonder till (608 000 + 1 017 000 =)

1 025 000 kronor, (247 000 + 378 000 =) 625 000 kronor, (271 000 + 417 000 =) 688 000 kronor och (325 000 + 469 000 =) 794 000 kronor eller för samtliga delfonder till sammanlagt 3 732 000 kronor.

Det av byggnadsstyrelsen under sommaren 1951 uträknade underhållskostnadsindexet, som ligger till grund för de fastställda underhållsmedlen i staten för budgetåret 1952/53, uppgick till 242. Vid ingången av sistnämnda budgetår uppgick emellertid det då uträknade underhållsindexet till 266, vilket innebär en stegring av underhållskostnaderna med 9,92 %. För att täcka dessa prisstegringar så att vid budgetårets början avsedda nödiga underhållsåtgärder kan komma till stånd, synes det nödvändigt, att anslagsposten till Reparations- och underhållskostnader får överskridas i motsvarande mån. Därast nämnda procenttal lägges till grund för beräkningen av de ökade underhållskostnaderna — samtliga delposter under Reparations- och underhållskostnader m. m. utom delposten till skatter och för amortering av elektriska anläggningar avsedda medel — skulle dessa ökade kostnader uppgå till i runt tal

	underhållsbe- lopp i stat	kostnadsökning
arméns delfond	15 850 000	1 572 000
marinens delfond	5 771 000	572 000
flygvapnets delfond	5 936 000	589 000
befästningars delfond	7 279 000	722 000
	Summa kronor	3 455 000

För budgetåren 1951/52 och 1952/53 erfordras sålunda — såvitt nu kan bedömas — en ökning av underhållsmedlen med sammanlagt för arméns delfond (1 625 000 + 1 572 000 =) 3 197 000 kronor, för marinens delfond (625 000 + 572 000 =) 1 197 000 kronor, för flygvapnets delfond (688 000 + 589 000 =) 1 277 000 kronor samt för befästningars delfond (794 000 + 722 000 =) 1 516 000 kronor eller tillhopa 7 187 000 kronor.

På grund av vad sålunda anförts hemställer fortifikationsförvaltningen att få för täckande av prisstegringar å tidigare beräknade kostnader för underhåll av försvarets byggnadsbestånd, avseende budgetåren 1951/52 och 1952/53, överskrida de å arméns, marinens, flygvapnets och befästningars delfonder av försvarets fastighetsfond upptagna anslagsposterna till Reparations- och underhållskostnader m. m. med högst respektive 3 197 000 kronor, 1 197 000 kronor, 1 277 000 kronor och 1 516 000 kronor.

I särskild skrivelse den 24 november 1952 hemställer fortifikationsförvaltningen vidare att för bestridande av kostnaden för skyddsanordningar vid försvarets anläggningar få överskrida de å arméns, marinens, flygvapnets och befästningars delfonder av försvarets fastighetsfond upptagna anslagsposterna Reparations- och underhållskostnader m. m. för budgetåret 1952/53 med högst respektive 300 000 kronor, 100 000 kronor, 100 000 kronor och 300 000 kronor. Fortifikationsförvaltningen erinrar, att överbefälhavaren jämlikt Kungl. Maj:ts den 26 oktober 1951 lämnade bemyndigande tillkallat vissa sakkunniga, vilka antagit benämningen förrådskommittén, med uppgift att, i första hand på grundval av inspektioner, verka för att åtgärder vidtages för att minska inbrottsriskerna m. m. vid bl. a. förråd tillhörande försvarsväsendet. Under förrådskommitténs fortsatta arbete har

kommittén i samband med inspektioner vid olika förband framställt anmärkningar mot bristfälliga skyddsanordningar och föreslagit vissa åtgärder för dessa bristers snabba avhjälpande. I anledning härav har från förbanden till fortifikationsförvaltningen lämnats förslag till de anordningar, som ansetts böra omedelbart vidtagas, jämte kostnadsberäkningar. Fortifikationsförvaltningen har vid prövning härav funnit, att de anordningar, som synes böra genomföras med det snaraste under innevarande budgetår och för vilkas utförande tidigare beviljade investeringsanslag icke är tillfyllest, sammanlagt torde draga en kostnad av cirka 800 000 kronor. Avsedda anordningar omfattar anskaffande av lås med större säkerhet, utförande och uppsättande av dörrbommar, fönsterluckor och andra säkerhets- och skyddsanordningar, för vilka arbeten icke erfordras byggnadstillstånd. Då huvuddelen av dessa anordningar icke är av karaktär att höja respektive byggnads värde och eventuella anslag för ändamålet genom åtgärdernas natur måste uppdelas i ett stort antal småposter på respektive förband och byggnader med ty åtföljande svårigheter att bokföringsmässigt redovisa kapitalinvesteringen, ifrågasätter fortifikationsförvaltningen huruvida icke lämpligen medel för det nu aktuella ändamålet i stället bör anvisas å staten för försvarets fastighetsfond under Reparations- och underhållskostnader m. m., delposten Smärre förbättringsarbeten.

Departementschefen. Såsom framgår av fortifikationsförvaltningens framställning har kostnaderna för underhållet av försvarets byggnadsbestånd på grund av fortsatta prisstegringar blivit avsevärt högre än vad som tidigare beräknats. Fortifikationsförvaltningen räknar sålunda med att prisstegringarna såvitt avser budgetåret 1951/52 med inemot 9 procent överstigit vad som antagits i ämbetsverkets hösten 1951 ingivna framställning om kompensation för prisstegringar. Det av byggnadsstyrelsen under sommaren 1951 uträknade underhållskostnadsindexet, som låg till grund för beräkningen av underhållsmedlen i staten för budgetåret 1952/53, har vidare stigit från 242 till 266 vid ingången av sistnämnda budgetår, vilket innebär en stegring av dessa kostnader med omkring 10 procent. För att läcka dessa prisstegringar å tidigare beräknade underhållskostnader har ämbetsverket hemställt om en uppräkningspost till reparations- och underhållskostnader med tillhoppa 7 187 000 kronor. För vidtagande av vissa skyddsanordningar vid försvarets fastigheter skulle härutöver erfordras ytterligare ett belopp av 800 000 kronor. Det sammanlagda beloppet varmed anslagsposten till reparations- och underhållskostnader skulle överskridas vid bifall till fortifikationsförvaltningens framställningar uppgår således till $(7\,187\,000 + 800\,000 =) 7\,987\,000$ kronor.

Då det torde vara ofrånkomligt att även innevarande budgetår ställa ytterligare medel till förfogande för reparations- och underhållskostnader under de olika delfonderna i staten för försvarets fastighetsfond med hänsyn till den inträffade stegringen av underhållskostnaderna sedan beräkningarna för medelsanvisningarna i staten gjordes, förordar jag att riksdagens

medgivande inhämtas till överskridande av vederbörande anslagsposter i staten för innevarande budgetår. Jag anser mig emellertid icke kunna tillstyrka en större höjning än med sammanlagt 4 300 000 kronor, vilket i förhållande till äskandena innebär en minskning med i runt tal 3,7 miljoner kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att de å arméns, marinens, flygvapnets och befästningars delfonder av försvarets fastighetsfond upptagna anslagsposterna Reparations- och underhållskostnader m. m. må under budgetåret 1952/53 överskridas med högst respektive 2 000 000 kronor, 675 000 kronor, 675 000 kronor och 950 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Fredrik v. Scheele.

Bilaga 13.

Kapitalinvesteringar.**Justitiedepartementet.**

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 januari 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, anmäler härfter under justitiedepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvestering å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 samt anför därvid följande.

III. Statens allmänna fastighetsfond.**[1] 2 a. Byggnadsarbeten vid egendomen Hildero.**

Till byggnadsarbeten vid egendomen Hildero anvisade 1951 års riksdag för budgetåret 1951/52 ett investeringsanslag av 70 000 kronor. Dessa medel motsvarade de beräknade kostnaderna för vissa ombyggnads- och förbättringsarbeten som var nödvändiga för att egendomen skulle kunna tagas i anspråk såsom koloni för ungdomsfängelseelever. Å tilläggsstat II till riksstaten för nämnda budgetår beviljades sedermera för samma ändamål ytterligare ett belopp av 17 500 kronor, varmed skulle täckas den kostnadsökning som uppstått i samband med vissa prisstegringar.

I skrivelse den 11 oktober 1952 har *fångvårdsstyrelsen* hemställt, att å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår måtte för ifrågavarande arbete äskas ytterligare 31 500 kronor. Ombyggnadsarbetet, som utförts i fångvårdens arbetsdrifts regi, påbörjades under oktober 1951 och slutfördes under september 1952. Kostnaderna för arbetet i dess helhet har enligt slutförd redovisning uppgått till 118 674 kronor 65 öre. Anvisade medel, tillhoppa 87 500 kronor, har således överskridits med i runt tal 31 200 kronor. Beträffande orsakerna till överskridandet anföres följande.

Under den tid, som förflutit efter det att tilläggsanslag beviljades, har ytterligare prisstegringar å byggnadsmaterialier m. m. inträffat. Enligt byggnadsstyrelsens beräkningar har prisstegringen från år 1950, då den ursprungliga kostnadsberäkningen uppgjordes, fram till september 1952, då arbetena avslutades, uppgått till 44 procent eller, för nu ifrågavarande arbete, till 30 800 kronor. Drages från detta belopp tidigare anvisade 17 500 kronor, som beräknats motsvara kostnadsökningen fram till den 30 juni 1951, återstår för därefter inträffade prisstegringar ett belopp av 13 300 kronor.

Fastigheten Hildero, som i oktober 1951 utan vederlag överförts till fångvårdsstyrelsens förvaltning, hade fram till den 1 juli 1944 förvaltats av statens tvångsarbetsanstalt i Landskrona och därefter av socialstyrelsen. Egenheten hade varit utarrenderad under tiden den 1 mars 1938—den 14 mars 1950, och därunder hade reparations- och underhållsarbetena blivit i anmärkningsvärt hög grad eftersatta. Efter igångsättandet av ombyggnadsarbetet kunde omfattande dolda bristfälligheter inom byggnaden konstateras. Bland annat var en del takstolar, drygt halva yttertaketets panelning och vissa delar av bjälklagen starkt angripna av husbock och måste utbytas. Ny taktäckning måste läggas på den skadade delen av yttertaket. På grund av skadorna på detta hade läckage uppstått, varigenom putsen på byggnadens norra innervägg blivit underminerad och lossnat från teglet. För att förhindra framtida sprickbildning och ras var omputsning ofrånkomlig. Kostnaden för dessa arbeten, som således icke kunnat tidigare beräknas, har uppgått till 16 295 kronor.

Då den elektriska krafttillförseln från energileverantören, Tågarps energiförening, befunnits otillräcklig för den planerade elektriska installationen i byggnaden, har denna planering måst delvis göras om, vilket medfört en ökad kostnad av 1 580 kronor.

Den merkostnad, för vilken medel icke finns anvisade, uppgår sålunda till sammanlagt (13 300 + 16 295 + 1 580) 31 175 kronor eller i runt tal 31 200 kronor.

I en den 21 november 1952 avgiven promemoria uttalar *byggnadsstyrelsen*, att det av fångvårdsstyrelsen beräknade tilläggsanslaget i anledning av prisstegringar synes kunna godtagas, ehuru byggnadsstyrelsen för sin del räknar med en något lägre kostnadsstegring under motsvarande tid. Då byggnadsstyrelsen i föreliggande fall icke haft möjlighet att på platsen bese omfattningen av de ytterligare tillkommande arbetena, har skäligheten av de på dem beroende kostnadsökningarna icke kunnat bedömas. Enligt vunna erfarenheter är det emellertid vid arbeten av detta slag nödvändigt att redan från början räkna med oförutsedda komplikationer under arbetets gång och att i sådana fall i möjligaste mån taga hänsyn härtill vid kostnadsberäkningens uppgörande.

Departementschefen. Jag tillstyrker, att medel nu anvisas för täckande av de merkostnader som uppkommit vid slutförandet av byggnadsarbetena

vid egendomen Hildero, och föreslår, att för ändamålet beviljas 31 200 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Byggnadsarbeten vid egendomen Hildero* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 31 200 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Sven Fischier.

Bilaga 14.

Kapitalinvesteringar.

Försvarsdepartementet.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 januari 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Torsten Nilsson, anmäler härefter under försvarsdepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringen å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53.

Med förmälan tillika att ärendet under punkt 4 är av den natur att närmare redogörelse för dess innebörd än som av det följande framgår icke bör lämnas till statsrådsprotokollet, varför ytterligare upplysningar får inhämtas genom de handlingar, som kommer att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott, anför chefen för försvarsdepartementet följande.

IV. Försvarets fonder.

A. Försvarets fastighetsfond.

Arméns delfond.

[1] 7. Ordnande av Stockholms luftvärnsregementes förläggning. Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1945:189 beslöt riksdagen (skrivelse nr 460), att Stockholms luftvärnsregemente skulle förläggas till Norrtälje.

Efter förslag av Kungl. Maj:t i berörda proposition samt i 1946, 1947, 1951 och 1952 års statsverkspropositioner ävensom i propositionen 1952:2 har riksdagen för ändamålet för budgetåren 1945/46, 1946/47, 1947/48, 1951/52 och 1952/53 anvisat investeringsanslag av tillhopa (3 000 000 +

6 000 000 + 3 000 000 + 1 000 000 + 1 500 000 + 500 000 =) 15 000 000 kronor.

I skrivelse den 15 november 1952 har *fortifikationsförvaltningen* anfört i huvudsak följande.

Av de anvisade medlen återstår till Kungl. Maj:ts förfogande ett belopp av 968 489 kronor. Detta belopp avses komma att utnyttjas under första halvåret 1953 för att täcka resterande kostnader — fränsett prisstegringar — för en tygverkstad, som är under utförande, samt för att uppföra stängsel, avståndsmättningsbyggnader och vissa förråd m. m. I sina medelsäskanden för budgetåret 1953/54 anmälde förvaltningen sig ha för avsikt att framdeles äska 3 000 000 kronor för att täcka de merkostnader, som uppkommit till följd av prisstegringar å de byggnadsföretag, för vilka riksdagen tidigare anvisat medel. Även detta belopp erfordras under innevarande budgetår. Ämbetsverket har nu hemställt, att detta belopp måtte anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår.

Departementschefen. De anmälda merkostnaderna torde vara ofrånkomliga, och jag tillstyrker därför, att 3 000 000 kronor anvisas å tilläggsstat. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ordnande av Stockholms luftvärnsregementes förläggning* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

[2] 9. Vissa markförvärv. I sina anslagsäskanden för budgetåret 1951/52 hemställde fortifikationsförvaltningen, att ett belopp av 215 000 kronor måtte anvisas för utvidgning av Utö skjutfält. Till stöd för förslaget anförde förvaltningen i huvudsak följande.

Sedan ägaren av fastigheten Edesnäs 4¹ i Utö socken erhållit tillstånd till avstyckning av ett markområde om 59,313 hektar av fastigheten, å en skrivelsen bifogad karta betecknat med I, i avsikt att exploatera detsamma för bostadsbebyggelse, hade fortifikationsförvaltningen med hänsyn till områdets belägenhet intill Utö pansarskjutfält av militära skäl motsatt sig fastställelse av avstyckningsförrättningen. Vederbörande ägodelningsrätt hade sedermera undanröjt avstyckningsförrättningen med motivering att området med hänsyn till den av kronan å det intill området gränsande skjutfältet bedrivna verksamheten icke vore varaktigt lämpat för exploatering.

Med anledning därav hade markägaren begärt, att området måtte inlösas av kronan, och i samband därmed framhållit, att han helst såge, att kronan förvärvade all honom tillhörig mark å Utö, dock med undantag av ett område om cirka 40 hektar, vilket skulle av ägaren behållas. Markägaren hade i en av honom upprättad värderingskalkyl angivit sitt markinnehav till cirka 292,5 hektar. Markområdena hade på kartan betecknats med siffrorna I, II och III.

Militärbefälhavaren för fjärde militärområdet hade i yttrande anfört, att området I borde förvärvas för försvarets räkning, enär detta område vore synnerligen önskvärt för övningarna å skjutfältet. Området II erbjöde goda möjligheter för övningarnas bedrivande, varför det vore önskvärt, att övningsfältet utvidgades till att omfatta jämväl detta område. Området III med Edesnäs gård och viss tomtmark vid Kyrkviken vore visserligen icke direkt användbart för övningar, men militärbefälhavaren hade intet att erinra mot ett förvärv av detsamma.

Arméchefen hade anfört, att chefen för flygvapnet framställt som ett önskemål, att flygvapnet skulle få ensamt disponera sydvästra delen av skjutfältet och följaktligen tillstyrkt markförvärv, som kunde möjliggöra flygvapnets begagnande av skjutfältet på angivet sätt. Då emellertid de till inköp föreslagna markområdena icke kunde för arméns del ersätta den av chefen för flygvapnet åsyftade delen av skjutfältet, ansåge arméchefen, att ett samordnande av flygvapnets och arméförbandens övningar å skjutfältet icke underlättades av de ifrågasatta markförvärven. Området I vore emellertid erforderligt för ökande av arméförbandens möjligheter till samövningar.

På fortifikationsförvaltningens uppdrag hade verkstälts värdering av de till förvärv ifrågasatta områdena, varvid området I värderats till 210 000 kronor, området II till 336 000 kronor och området III till 189 450 kronor.

För egen del hade fortifikationsförvaltningen funnit, att fastighetsägaren med hänsyn till ägodelningsrättens utslag syntes kunna jämlikt 121 § byggnadslagen påfordra, att området I inlöstes av kronan. Då området även vore erforderligt ur övningssynpunkt, borde det därför enligt förvaltningens mening förvärvas. Med hänsyn till vad utredningen givit vid handen syntes däremot tillräckliga skäl knappast förefinnas för ett förvärv av de övriga båda områdena. Ämbetsverket beräknade för ändamålet ett belopp av 215 000 kronor.

Genom beslut den 15 juni 1951 fann Kungl. Maj:t framställningen för det dåvarande icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Sedan Kungl. Maj:t sedermera uppdragit åt fortifikationsförvaltningen att med markägaren förhandla om och, där för kronan antagbar överenskommande kunde träffas, med förbehåll av utav Kungl. Maj:t lämnat godkännande sluta avtal rörande förvärv av området I, har *fortifikationsförvaltningen* i skrivelse den 27 oktober 1951 meddelat, att till grund för förhandlingarna med markägaren legat tvenne på ämbetsverkets uppdrag verkställda värderingar, av vilka den ena verkställdes av i ärendet tidigare anlitate värderingsmän, vilka nu beräknat områdets värde till 407 500 kronor. Såsom skäl för att området åsatts ett värde, som med cirka 200 000 kronor överstege det tidigare beräknade, hade värderingsmännen särskilt framhållit den kraftiga prisstegring, som under det senaste året ägt rum beträffande såväl tomtmark som virke. Förvaltningen, som funnit det uppskattade värdet väl högt, hade därför anlitat ytterligare en värderingsman, vilken beräknat värdet å området till 293 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen har vidare framhållit, att markägaren under åberopande av områdets utomordentliga lämplighet för sommarstugebebyggelse och med stöd av upprättat förslag till byggnadsplan till en början yrkat ett synnerligen högt pris för det ifrågasatta området, vilket han emellertid sänkt till 330 000 kronor med rätt dock att för egen del uttaga en utstämplad virkesmängd om 936 m³ stamvolym. Förvaltningen hade funnit de angivna villkoren vara för kronan godtagbara och hade, under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande före den 1 september 1952, träffat avtal med markägaren om förvärv av området för en köpeskillning av 330 000 kronor. Utöver köpeskillningen beräknade ämbetsverket, att ett ytterligare belopp av 5 000 kronor erfordrades för avstyckning av området m. m.

Fortifikationsförvaltningen har hemställt, att för utvidgning av Utö skjutfält måtte anvisas ett belopp av 335 000 kronor.

Sedermera har fortifikationsförvaltningen med skrivelse den 18 juli 1952 ingivit ett den 17 i samma månad dagtecknat tillägg till förenämnda avtal, vari rättsförhållandet emellan kronan, å ena, och markägaren, å andra sidan, reglerats under den ändrade förutsättningen, att medelsäskandet förelades 1953 års riksdag.

Genom beslut den 22 augusti 1952 har Kungl. Maj:t funnit gott att, under förutsättning av riksdagens bifall till propositionen, godkänna avtalet med däri genom förenämnda tillägg gjorda ändringar.

Departementschefen. Enär det till förvärv föreslagna området synes vara erforderligt ur övningssynpunkt, föreslår jag, att detsamma förvärvas av kronan. Mot de av fortifikationsförvaltningen gjorda kostnadsberäkningarna har jag intet att erinra, och jag föreslår alltså att för utvidgning av Utö skjutfält anvisas ett belopp av 335 000 kronor. Beloppet torde böra redovisas under anslagsrubriken Vissa markförvärv.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa markförvärv* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 335 000 kronor.

Marinens delfond.

[3] 14. *Avlöpningsbädd och kajanläggningar vid Karlskrona örlogsvarv.* Efter förslag av Kungl. Maj:t i 1950—1952 års statsverkspropositioner och propositionen 1952: 2 har riksdagen för budgetåren 1950/53 anvisat investeringsanslag om tillhoppa 1 275 000 kronor till Avlöpningsbädd och kajanläggningar vid Karlskrona örlogsvarv.

De anvisade medlen avsågs för ombyggnad av avlöpningsbädd samt för uträtning av västra sidan av det s. k. yttre svajningsrummet vid varvet.

I skrivelse den 28 november 1952 anför *fortifikationsförvaltningen* att för ombyggnad av avlöpningsbädden till ämbetsverkets förfogande ställts ett belopp av 312 000 kronor. Arbetet har inom ramen för medelsanvisningen utförts under tiden den 1 oktober 1950—den 1 oktober 1951. Återstoden av anslagen ($1\,275\,000 - 312\,000 =$) 963 000 kronor har avsetts för uträtning av västra sidan av yttre svajningsrummet. Arbetena härpå, som påbörjades i början av år 1951, beräknas bli färdigställda omkring den 1 juli 1953. Kostnaderna för dessa senare arbeten beräknas — vid oförändrat prisläge från och med den 1 juli 1952 till arbetenas färdigställande — enligt ingivet förslag på grund av inträffade prisstegringar komma att uppgå till 1 110 000 kronor. Merkostnaden uppgår till 120 000 kronor.

Emellertid bör, anför ämbetsverket vidare, vissa ytterligare arbeten utföras. Enligt förenämnda förslag skall vattendjupet utgöra 7,5 m MV inom ett 5 m brett område längs kajen. Botten i yttre svajningsrummet är ursprungligen avsprängd till ett djup av 7,5 m MV. Under årens lopp har på den avsprängda bottnen skett uppgrundningar, så att det nuvarande seglationsdjupet är omkring 6,5 m MV. Längs kajens sträckning inom svajningsrummet erfordras således endast uppmuddring. Förslaget omfattar även borttagande av befintlig pir, som nu utskjuter vinkelrät mot kajen. Under piren finnes berg på ett djup av 5—6 m, vilket förhållande vid tidigare undersökningar icke kunnat konstateras. Därjämte finnes berg längs kajens sträckning på yttre sidan av piren. Fortifikationsförvaltningen har i samråd med chefen för marinen och marinförvaltningen bedömt lämpligt att i viss omfattning och i ett sammanhang öka bottendjupet till 7,5 m MV. Härigenom vinnes bland annat, att totalkostnaden för bortsprängning av berg inom området blir cirka 50 000 kronor lägre än om motsvarande sprängningar utföres etappvis samt att möjlighet beredes samtliga flottans fartyg utom pansarskeppen att angöra kajen. Merkostnaden för nu föreslagna sprängningar beräknas uppgå till 100 000 kronor.

Det ytterligare medelsbehovet för ifrågakvarande arbeten uppgår således till ($312\,000 + 1\,110\,000 + 100\,000 - 1\,275\,000 =$) 247 000 kronor eller i runt tal 250 000 kronor. Ämbetsverket hemställer, att detta belopp måtte anvisas.

Departementschefen. Den av fortifikationsförvaltningen föreslagna utökningen av programmet synes väl motiverad såväl ur ekonomisk synpunkt som med hänsyn till behovet av tillräckligt djup i hamnbassängen. Jag tillstyrker därför att de föreslagna åtgärderna kommer till utförande. Mot beräkningen av kostnaderna härför och för täckande av prisstegringar har jag icke funnit anledning till erinran, och jag föreslår alltså att för ändamålet anvisas ett investeringsanslag av 250 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avlöpningsbädd och kajanläggningar vid Karlskrona örlogsvarv* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 250 000 kronor.

[4] 17. Vissa markförvärv. I sina anslagsäskanden för budgetåret 1952/53 anmälde fortifikationsförvaltningen behov av medel för förvärv av ett markområde om cirka 103 hektar, beläget i Skredsviks socken vid Gullmarsfjorden. Sedan utredning i ärendet slutförts, har ämbetsverket i särskilda skrivelser den 22 december 1951 och den 1 april 1952 vidare anfört i huvudsak följande.

Chefen för marinen hade hos fortifikationsförvaltningen framhållit, att ifrågavarande område var av stor betydelse för marinen. De lokaler, som erfordrades för den planerade verksamheten inom området, avsågs skola i huvudsak tagas i anspråk genom rekvisition. Emellertid var det angeläget, att kronan disponerade något område därstädes, inom vilket erforderliga permanenta anordningar kunde redan i fredstid utföras och där för verksamheten erforderlig materiel kunde uppläggas. Möjlighet förelåg att genom köp förvärva fastigheterna Cederslund eller Röd 1³ och 1⁵ i Skredsviks socken. Fastigheterna, som till övervägande delen utgjordes av bergig skogsmark, var centralt belägna inom området och erbjöd goda möjligheter till en framtida utveckling. Chefen för marinen fann det synnerligen angeläget, att förvärv av ifrågavarande fastigheter komme till stånd.

På fortifikationsförvaltningens uppdrag hade verkstälts värdering av de till förvärv ifrågasatta fastigheterna, vilka därvid åsatts ett värde av sammanlagt 274 000 kronor. Fastigheterna omfattade 3,24 hektar tomt och trädgård, 6,08 hektar åker, 0,51 hektar äng samt 89,43 hektar skogsmark och annan avrösningsjord eller sammanlagt 99,26 hektar. Åkerjorden med tillhörande betesmark och åbyggnader var utarrenderad, medan huvuddelen av fastigheten med därå befintliga byggnader utnyttjades såsom semesterhem.

Fastighetsägaren hade erbjudit kronan att förvärva fastigheterna för en köpeskilling av sammanlagt 250 000 kronor. Med hänsyn till vad vid värderingen framkommit, syntes den begärda köpeskillingen för kronan förmanlig. Härtill kom emellertid kostnader för vissa smärre iståndsättningsarbeten, varför sammanlagt erfordrades omkring 255 000 kronor.

För egen del hade fortifikationsförvaltningen funnit, att fastigheterna borde förvärvas av kronan. Därest förvärv icke snarast kom till stånd, förelåg risk för att delar av fastigheterna disponerades för villabebyggelse, varigenom ett framtida förvärv skulle avsevärt försvåras eller måhända omöjliggöras. Ämbetsverket hemställde att ett belopp av 255 000 kronor måtte anvisas för ändamålet.

Sedan Kungl. Maj:t sedermera uppdragit åt fortifikationsförvaltningen att med markägaren förhandla om och, där för kronan antagbar överenskomelse kunde träffas, med förbehåll av utav Kungl. Maj:t lämnat godkännande sluta avtal rörande förvärv av marken, har *fortifikationsförvaltningen* i skrivelse den 30 september 1952 meddelat, att, sedan förhandlingar upptagits med markägaren, denne förklarar sig alltjämt villig försälja fastigheterna till kronan för den angivna köpeskillingen 250 000 kronor, dock

endast under förutsättning att kronan under tiden intill dess Kungl. Maj:ts beslut föreligger arrenderar fastigheterna för en arrendesumma av 15 000 kronor för år. Vidare har markägaren förbehållit sig, att en hos honom anställd pensionär skall äga rätt att under sin livstid alltjämt kostnadsfritt disponera en bostad om två rum och kök. Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, som bedriver vissa arbeten i närheten av området i fråga, har förklarat sig villig arrendera fastigheterna på de av markägaren angivna villkoren för att använda boningshusen såsom tillfälliga arbetarförläggningar. Riksnämnden har därvid förbehållit sig att för vissa förbättrings- och inredningsarbeten, vilka riksnämnden funnit erforderliga för husens utnyttjande för angivet ändamål och vilka arbeten kan förväntas bli till nytta, då fastigheterna tages i anspråk för försvarets räkning, sedermera erhålla ersättning intill ett belopp av 30 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen har, under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande senast den 31 maj 1953, med markägaren slutit kontrakt angående förvärv av fastigheterna för kronans räkning för en köpeskilling av 250 000 kronor. Med hänsyn till de arrendekostnader, som kronan nödgats åtaga sig för tiden intill dess markförvärvet slutförts, har ämbetsverket hemställt att å tilläggsstat för budgetåret 1952/53 måtte för ändamålet anvisas 280 000 kronor.

Departementschefen. Det till förvärv föreslagna området synes erforderligt för marinens verksamhet inom västkustområdet. Med hänsyn jämväl till de fördelaktiga villkoren för förvärv av fastigheterna anser jag mig böra förorda, att fastigheterna förvärvas av kronan. Mot kostnadsberäkningarna har jag intet att erinra. Med hänsyn till de arrendekostnader, som kronan nödgats åtaga sig intill dess markförvärvet slutförts, synes medel härför — 280 000 kronor inberäknat vissa förbättrings- och inredningsarbeten — böra anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår. Beloppet synes böra anvisas under anslagsrubriken Vissa markförvärv.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa markförvärv* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 280 000 kronor.

[5] 17 a. **Ombyggnad av artilleriverkstäderna vid Karlskrona örlogsvarv.** Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1951: 2 anvisade riksdagen å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51 ett investeringsanslag av 465 000 kronor till Ombyggnad av artilleriverkstäderna vid Karlskrona örlogsvarv.

I skrivelse den 15 november 1952 anför fortifikationsförvaltningen att arbetet på anläggningen är i det närmaste slutfört och att totalkostnaden numera beräknas uppgå till 590 000 kronor. Då den ursprungligen beräknade kostnaden uppgick till 465 000 kronor enligt prisläget den 31 decem-

ber 1950, uppgår merkostnaden till 125 000 kronor. Kostnadsökningen har huvudsakligen föränletts av under mellantiden inträffade prisstegringar. Ämbetsverket hemställer att sistnämnda belopp måtte anvisas.

Mot fortifikationsförvaltningens förslag har jag ingen erinran. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ombyggnad av artilleriverkstäderna vid Karlskrona örlogsvärv* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 125 000 kronor.

[6] 17 b. *Ventilationsanläggning i marinens ämbetsbyggnad å Ladugårdsgärde*. Efter förslag av Kungl. Maj:t i 1947 års statsverksproposition anvisade riksdagen för budgetåret 1947/48 ett investeringsanslag av 65 000 kronor till Ventilationsanläggning i marinens ämbetsbyggnad å Ladugårdsgärde.

I skrivelse den 29 september 1952 framhåller byggnadsstyrelsen att byggnadstillstånd för arbetena erhållits först under hösten 1951. Arbetena har därigenom kommit att utföras under en tid, då byggnadskostnadsnivån legat i genomsnitt 54 % högre än hösten 1946, då den kostnadsberäkning som låg till grund för anslagsanvisningen utfördes. För arbetenas slutförande erfordras således till följd av den uppkomna prisstegringen ytterligare 35 000 kronor. Ämbetsverket hemställer att detta belopp måtte anvisas.

Mot byggnadsstyrelsens förslag har jag ingen erinran. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ventilationsanläggning i marinens ämbetsbyggnad å Ladugårdsgärde* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 35 000 kronor.

Befästningars delfond.

[7] 25. *Anordnande av vissa fartygstunnlar*. Under hänvisning till vad jag förut denna dag anfört i statsverkspropositionen (bil. 25 punkt 23) får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av vissa fartygstunnlar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 3 500 000 kronor.

[8] 28. *Vissa ammunitionsförråd*. Under hänvisning till vad jag förut denna dag anfört i statsverkspropositionen (bil. 25 punkt 26) får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa ammunitionsförråd* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

[9] 30. **Uppställningsplatser för radarstationer.** Under hänvisning till vad jag förut denna dag anfört i statsverkspropositionen (bil. 25 punkt 28) får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppställningsplatser för radarstationer* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 3 200 000 kronor.

[10] 32. **Anordnande av vissa lokaler för luftbevakningen.** Under hänvisning till vad jag förut denna dag anfört i statsverkspropositionen (bil. 25 punkt 30) får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av vissa lokaler för luftbevakningen* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 2 800 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Fredrik v. Scheele.

Bilaga 15.

Kapitalinvesteringar.**Kommunikationsdepartementet.**

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 januari 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson, anmäler härefter under kommunikationsdepartementet hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 samt anför därvid följande.

I. Statens affärsverksfonder.**A. Postverket.**

[1] 1. Posthus m. m. Till Posthus m. m. har för budgetåret 1952/53 anvisats 4 600 000 kr.

I skrivelse den 19 september 1952 har *generalpoststyrelsen* hemställt, att till ifrågakvarande ändamål måtte å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår anvisas 800 000 kr. Styrelsen har lämnat följande redogörelse beträffande det anmälda medelsbehovet.

I 1951 års *petita* uppskattades medelsförbrukningen under budgetåret 1952/53 å här ifrågakvarande anslag till 5 900 000 kr. Styrelsen hade vid dessa beräkningar kalkylerat med att under budgetåret kunna få påbörja den sedan länge planerade om- och tillbyggnaden av posthuset i Karlstad samt uppförandet av posthus i Sundsvall, Boden (ev. Nässjö) samt Landskrona.

De under budgetåret 1951/52 inträdda löne- och prisstegringarna har medfört, att totalkostnaden för posthuset i Eskilstuna, som tidigare upptagits till 3 250 000 kr., numera beräknas till 3 465 000 kr., vilket innebär en kostnadsökning med 215 000 kr. Arbetena med uppförandet av sistnämnda post-

hus samt av posthuset i Luleå har vidare beärvits i sådan takt, att medelsåtgången under budgetåret för dessa byggnadsföretag tillsammans beräknas bli drygt 500 000 kr. större än vad tidigare kunnat förutses. Generalpoststyrelsen beräknar därför anslagsbelastningen för budgetåret 1952/53 till omkring 6 500 000 kr., varav ca 5 600 000 kr. för pågående arbeten och ca 900 000 kr. för påbörjandet av nämnda byggnadsföretag i Karistad och Sundsvall. Med denna medelsförbrukning skulle vid utgången av innevarande budgetår å anslaget föreligga en brist av i runt tal 800 000 kr.

Departementschefen. Under återopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (bil. 27, pt 2) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Posthus m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 800 000 kronor.

[2] 3. **Anskaffning av automobiler m. m.** För budgetåret 1952/53 har till anskaffning av automobiler m. m. anvisats 700 000 kr.

Generalpoststyrelsen har i sin framställning av den 19 september 1952 äskat 400 000 kr. å tilläggsstat för budgetåret 1952/53 till ytterligare utgifter under detta anslag.

Styrelsen meddelar, att tillgängliga medel för innevarande budgetår uppgår till ca 702 000 kr. Medelsförbrukningen beräknades hösten 1951 till 700 000 kr., varav 400 000 kr. för automobiler och 300 000 kr. för traktorer och truckar. Därefter inträffade prisstegringar har höjt de beräknade kostnaderna med ca 100 000 kr. Härtill kommer, att leveransen av 10 st. truckar, som tidigare beräknats skola äga rum under budgetåret 1953/54, nu blir aktuell redan under innevarande budgetår. Kostnaden härför uppgår till 250 000 kr. Dessutom har en tidigare ej förutsedd anskaffning av 2 st. personbilar visat sig erforderlig. Den sammanlagda medelsförbrukningen under budgetåret beräknas därför numera till 1 100 000 kr.

Departementschefen. Under återopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (bil. 27, pt 4) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anskaffning av automobiler m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 400 000 kronor.

[3] 7. **Postverkets dispositionsanslag.** Under detta anslag har senast för budgetåret 1950/51 anvisats 1 000 000 kr.

Generalpoststyrelsen äskar i sin framställning av den 19 september 1952 600 000 kr. å tilläggsstat för innevarande budgetår.

Styrelsen meddelar, att för innevarande budgetår finnes tillgängligt å dispositionsanslaget ett belopp av i runt tal 570 000 kr. Härav beräknas ca 520 000 kr. åtgå till vissa ombyggnadsarbeten i centralposthuset i Göteborg

samt i posthuset i Kristianstad. För andra arbeten, som är av karaktär att böra bekostas ur dispositionsanslaget och avser posthusen i Värnamo, Munkfors, Söderhamn och Norrköping, samt för oförutsedda utgifter beräknas ca 600 000 kr. bli tagna i anspråk, varjämte avslutandet av äldre byggnadsförelag väntas kräva 50 000 kr. Således behöver 600 000 kr. anvisas å tilläggsstat för budgetåret.

Departementschefen. Under åberopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (bil. 27, pt 6) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Postverkets dispositionsanslag* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 600 000 kronor.

B. Telegrafverket.

[4] 1, 2, 5, 6 och 7. **Telefonstationsbyggnader m. m., Förrådsbyggnader m. m., Telefon- och telegrafstationer, Nya abonnentanläggningar, nätarbeten och blanka mellanortsledningar samt Rundradioanläggningar.**

För budgetåret 1952/53 anvisade belopp å här ifrågavarande anslag samt av telegrafstyrelsen äskade anslag å tilläggsstat framgår av följande sammanställning:

	Anvisat å riksstat för 1952/53	Äskat å tilläggsstat för 1952/53
Telefonstationsbyggnader m. m.	1 400 000	3 650 000
Förrådsbyggnader m. m.	100 000	650 000
Riks- och landskablar m. m.	65 000 000	8 000 000
Telefon- och telegrafstationer	63 000 000	12 900 000
Nya abonnentanläggningar, nätarbeten och blanka mellanortsledningar	66 000 000	18 950 000
Rundradioanläggningar	200 000	1 750 000
	Summa kr. 195 700 000	45 900 000

I skrivelse den 8 september 1952 har *telegrafstyrelsen* beträffande de orsaker som föranlett behovet av de å tilläggsstat äskade medlen lämnat följande allmänna redogörelse:

Den fortsatta starka stegringen av arbetslöner och materiellpriser sedan den tidpunkt, då telegrafstyrelsen beräknade storleken av behövliga investeringsanslag för budgetåret 1952/53 har medfört, att de av riksdagen för detta budgetår anvisade anslagen i flera fall kommer att bli otillräckliga för del arbetsprogram, som i 1952 års statsverksproposition har förutsatts för telegrafverkets del och som i prisnivån i medio av år 1951 beräknades draga en sammanlagd kostnad av 200 milj. kr. Sistnämnda investeringsram skulle eventuellt kunna höjas, därest den för statens järnvägar beräknade ramen bedömdes icke kunna utfyllas, och i de för budgetåret 1952/53 anvisade

investeringsansanslagen inbegreps av denna anledning även en anslagsreserv på 15 milj. kr., vilket belopp av Kungl. Maj:t skulle kunna ställas till telegrafstyrelsens förfogande.

Telegrafstyrelsen har för sin del utgått ifrån, att det i 1952 års statsverksproposition förutsedda arbetsprogrammet för budgetåret 1952/53 skall få genomföras. En inskränkning av detsamma skulle för övrigt medföra svårhemästrade konsekvenser i fråga om sysselsättningen av den nuvarande arbetsstyrkan och i många fall bli omöjlig att genomföra, därför att beställningar redan är utlagda.

Enligt beräkningar, som utförts inom telegrafstyrelsen, har kostnadsstegringen, sedan anslagsberäkningen för innevarande budgetår utfördes, uppgått till genomsnittligt 18 %.

På grund härav hemställer styrelsen att ytterligare medel för innevarande budgetår anvisas å tilläggsstat.

I fråga om de särskilda anslagsposterna anför styrelsen i huvudsak följande:

Beträffande telefonstations- och förrådsbyggnader, nya abonnentanläggningar, nätarbeten och blanka mellanortsledningar samt rundradioanläggningar är behovet av tilläggsanslag något större än som motiveras av löne- och materielprisstegringen. Vad angår telefonstations- och förrådsbyggnader är anledningen härtill, att pågående byggnadsföretag till följd av lättnad på arbetsmarknaden måste beräknas bli färdigställda i snabbare takt än man hösten 1951 kunde räkna med, samtidigt som leverantörerna av byggnadsmateriel — till följd av kreditrestriktionerna — begär skyndsammare betalning än förut. Härtill kommer att totalkostnaden för redan avslutade eller under arbete varande byggnadsföretag till följd av den tidigare starka ökningen av byggnadskostnaderna i flera fall visat sig bli avsevärt större än telegrafstyrelsen hösten 1951 beräknade.

Vad beträffar nya abonnentanläggningar, nätarbeten och blanka mellanortsledningar har styrelsen, för att även i fortsättningen kunna behålla nuvarande arbetsstyrka och icke av anslagsbrist tvingas till permitteringar, upptagit det för budgetåret 1952/53 behövliga tilläggsanslaget till 18 950 000 kr., varigenom styrelsen beräknar att kunna koppla in ungefär lika många nya apparater som under budgetåret 1951/52.

Vad slutligen angår rundradioanläggningarna är behovet av ökat anslag i första hand föranlett av utbyggnaden av trådradionätet. Anslagsförbrukningen för trådradioanläggningar, som för budgetåret 1950/51 uppgick till 340 000 kr., var för budgetåret 1951/52 1 907 000 kr. och beräknas nu för budgetåret 1952/53 till 2 100 000 kr. Antalet nytillkomna trådradioabbonenter, som för budgetåren 1950/51 och 1951/52 uppgick till 3 000 resp. 18 200, beräknas för budgetåret 1952/53 komma att stiga till 28 000.

Radiomottagningsförhållandena i vårt land har de senaste två åren avsevärt försämrats genom att i flera länder nya rundradiostationer tillkommit, för vilka icke några våglängder finnas tillgängliga. Dessa stationer har alltså utan rätt trängt in på existerande stationers våglängder och förstör därmed inom stora områden mottagningen från de våglängdsberättigade stationerna. Styrelsen anser det därför synnerligen angeläget, att erforderliga investeringsmedel för trådradionätets snabba utbyggnad i fortsättningen anvisas, så att förbättrade mottagningsmöjligheter snarast skapas för de cirka 700 000 licensbetalare, som nu icke kunna tillfredsställas avlyssna rundradioprogrammet.

Telegrafstyrelsen har i skrivelse den 8 september 1952 angående anslags-
 äskanden för nästa budgetår ytterligare meddelat, att de för budgetåret
 1952/53 till 880 000 kr. beräknade kostnaderna för antennanläggning vid
 Sundsvalls radiostation väntas komma att överskridas med 320 000 kr.
 Kostnadsökningen beror på oförutsedda svårigheter med grundförhållan-
 dena för anläggningens mast- och stagfundament och är avsedd att täckas
 från det nu å tilläggsstat för budgetåret 1952/53 äskade anslaget till rund-
 radioanläggningar.

Arbetsmarknadsstyrelsen har i yttrande den 30 september 1952 angående
 telegrafstyrelsens anslagsäskanden på tilläggsstat för innevarande budgetår
 i huvudsak anfört, att det enskilda näringslivet nu på flera områden icke
 kan mottaga ytterligare arbetskraft och att det därför ur arbetsmarknads-
 synpunkt är av betydelse, att icke telegrafverket eller dess leverantörer till
 följd av brist på medel till ifrågavarande anläggningar under de närmaste
 månaderna friställer arbetskraft. En viss ökning i telegrafverkets investe-
 ringar utöver den föreslagna skulle med hänsyn till arbetskraftstillgången
 vara genomförbar under innevarande budgetår, åtminstone beträffande vissa
 anskaffningar inom industrien.

Statens handels- och industrikommission har i ett den 14 oktober 1952
 avgivet gemensamt yttrande för affärsverken i stort sett icke haft några
 erinringar mot telegrafstyrelsens anslagsäskanden på tilläggsstat för bud-
 getåret 1952/53.

Departementschefen. Under återopande av vad jag tidigare denna dag an-
 fört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfrågor
 (bil. 27, pt 7) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
 att å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53
 anvisa följande investeringsanslag, nämligen

a) Telefonstationsbyggnader m. m.	2 100 000
b) Förrådsbyggnader m. m.	130 000
c) Telefon- och telegrafstationer	12 900 000
d) Nya abonnentanläggningar, nätarbeten och blanka mellanortsledningar	18 950 000
e) Rundradioanläggningar	830 000

[5] 12. Rörelsekapital för telegrafverket. Telegrafverkets rörliga kredit i
 riksgäldskontoret uppgår sedan 1947 till 35 milj. kr. På tilläggsstat för
 budgetåret 1950/51 har till rörelsekapital för telegrafverket anvisats ett
 investeringsanslag av 10 milj. kr.

I skrivelse den 26 september 1952 har *telegrafstyrelsen* å tilläggsstat för
 budgetåret 1952/53 äskat ytterligare 10 milj. kr. till rörelsekapital.

Beträffande telegrafverkets behov av rörelsemedel har styrelsen bl. a.
 meddelat, att detta i stort sett bestämmes å ena sidan av storleken av den
 nödvändiga materiellagerhållningen, av krediterna till verkets kunder för

samtals- och telegramavgifter och av förskotterade utgifter, som skall ersättas verket av utomstående, och å andra sidan av storleken av hos verket innestående depositioner och skattemedel o. dyl. De väsentligaste av dessa olika faktorer är, som en till skrivelsen fogad tablå visar, materiellagerhållningen och krediterna för samtals- och telegramavgifter.

Behovet av rörelsemedel har stigit starkt sedan den 30 juni 1951. Stegningen beror på den ökade omfattningen av rörelsen, som bl. a. rent automatiskt medför ökade krediter till verkets kunder, dels på den av rörelsens tillväxt starkt ökade anläggningsverksamheten, som nödvändiggjort ökad lagerhållning såväl vid förråden som vid verkstaden. Härtill har emellertid också kommit verkningarna av penningvärdeförsämringen under de två sista åren, vilken medfört ökade krediter för samtals- och telegramavgifter m. m. till följd av de taxehöjningar, som måst vidtagas för att möta de stegrade driftkostnaderna. Även beloppet av övriga fordringar har stigit under det senaste året. Denna ökning uppväges emellertid praktiskt taget av en lika stor ökning av beloppet för diverse skulder.

Eftersom den rörliga krediten egentligen endast är avsedd att möta tillfälliga fluktuationer i behovet av rörelsemedel men krediten numera har måst tagas permanent i anspråk, anser telegrafverket att rörelsemedlen böra förstärkas genom att ett särskilt investeringsanslag anvisas för ändamålet. Anslagets storlek synes lämpligen kunna bestämmas till 10 milj. kr., vilket belopp äskas å tilläggsstat för innevarande budgetår. Någon samtidig minskning av maximibeloppet för den rörliga krediten kan med hänsyn till det starkt ökade behovet av rörelsemedel icke göras.

Riksräkenskapsverket har i yttrande den 15 oktober 1952 tillstyrkt telegrafstyrelsens framställning.

Departementschefen. Under återopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (bil. 27, pt 7) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rörelsekapital för telegrafverket* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 10 000 000 kronor.

C. Statens järnvägar.

[6] 1, 2, 4, 4 a, 5, 8, 10 och 13. **Byggnader och anläggningar.** Under återopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfrågor (bil. 27, pt 16) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa följande investeringsanslag, nämligen

a) <i>Bangårdar</i>	2 800 000
b) <i>Dubbelspårsbyggnader och linjeomläggningar</i>	2 000 000
c) <i>Ombyggnad till normalspår av linjen Forshem-Lidköping-Håkantorp med Källby-Kinnekleva</i> . . .	700 000

d) Ombyggnad till normalspår av linjerna Karlskrona-Kristianstad, Karlshamn-Vislanda och Bredåkra-Vävjö	5 000 000
e) Fortlöpande förstärkning av spåröverbyggnaden ..	3 500 000
f) Husbyggnader	4 000 000
g) Vägskyddsanläggningar	500 000
h) Fortsatt elektrifiering av statsbanenätet	2 000 000

[7] 21. **Anskaffning av godsvagnar.** Under återopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (bil. 27, pt 16) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anskaffning av godsvagnar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 4 500 000 kronor.

[8] 33. **Statens järnvägars dispositionsanslag.** Under återopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (bil. 27, pt 16) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Statens järnvägars dispositionsanslag* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

D. Statens vattenfallsverk.

[9] 1 och 5. **Kraftstationer m. m.** Under återopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfrågor (bil. 27, pt 26) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa följande investeringsanslag, nämligen

a) Utbyggnad av Västerås ångkraftstation	3 500 000
b) Kraftstationer i Indalsälven mellan Litsalet och Gesunden	8 500 000

[10] 13. **Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk.** Under återopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (bil. 27, pt 26) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 30 000 000 kronor.

[11] 16. **Inventarier m. m.** Under återopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (bil. 27, pt 31) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Inventarier m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 20 000 000 kronor.

III. Statens allmänna fastighetsfond.

[12] **Anordnande av lokaler för kammarkollegiet.** Med bifall till propositionen 1947: 107 anvisade riksdagen under statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1947/48 ett investeringsanslag av 325 000 kr. till Anordnande av lokaler för kammarkollegiet. Avsikten var att kammarkollegiet skulle beredas utrymme inom Hessensteinska huset å Riddarholmen i samband med att socialstyrelsen, som disponerade huset, erhöll lokaler i annan fastighet. Denna plan har sedan frångåtts. Å anslaget fanns den 30 juni 1952 en behållning av 321 315 kronor.

Byggnadsstyrelsen. I skrivelse den 22 juli 1952, varöver statskontoret den 25 augusti 1952 avgivit yttrande, har byggnadsstyrelsen hemställt bl. a., att Kungl. Maj:t måtte bemyndiga styrelsen att för de på kronan fallande kostnaderna för återställande av Hessensteinska huset samt vissa andra arbeten taga i anspråk sammanlagt 74 000 kr. av anslaget till Anordnande av lokaler för kammarkollegiet.

Byggnadsstyrelsen meddelar i huvudsak följande:

Det Hessensteinska huset har på grund av bl. a. omläggningen av stambanan å Riddarholmen delvis måst utrymmas. Härvid har det blivit nödvändigt att företaga vissa provisoriska anordningar inom byggnaden samt att förändra huvudavlopps- och värmeledningen. Arbetena med stambanan har nu fortskridit så långt att det är möjligt att påbörja återställandet av byggnaden. Utöver redan utförda omläggningar av ledningssystemet omfattar dessa arbeten invändiga puts- och målningsarbeten samt därjämte ändring och höjning av den utvändiga sandstenssockeln. Kostnaderna härför beräknas till 75 000 kr. Enligt bestämmelserna i avtal mellan kronan och Stockholms stad rörande vissa markfrågor i Stockholm m. m. (prop. 1940: 234) skall staden bestrida 85 procent av dessa kostnader, d. v. s. ca 64 000 kr. Kronan skulle således erlägga återstoden ca 11 000 kr. Staden har förklarat sig icke ha något i princip att invända mot denna fördelning.

I samband med återställningsarbetena har styrelsen bl. a. med hänsyn till ändringen av byggnadens sockel och den höjning av markplanet framför byggnaden, som stambanans omläggning medfört, av arkitektoniska skäl funnit det angeläget att ändra fönstren i byggnadens bottenvåning. Kostnaderna härför, 28 000 kr., är icke direkt att hänföra till återställningsarbetena utan bör enligt byggnadsstyrelsens mening helt bestridas av kronan. Staden har medgivit, att samtliga ifrågavarande arbeten får belasta den av staden för tunnelbanearbetena disponerade byggnadskvoten.

Socialstyrelsen, som fortfarande disponerar byggnaden, har hos byggnadsstyrelsen hemställt om vissa ändringsarbeten för att möjliggöra ett överflyttande av socialstyrelsens mödrhjälpsavdelning till de av återställnings-

arbetena berörda lokalerna. Dessa arbeten, vilka kostnadsberäknats till 35 000 kr., omfattar uppsättning av nya väggar, upptagning av blindfönster, ändring av toaletterna m. m. Styrelsen har icke något att erinra mot utförandet av de av socialstyrelsen önskade ändringsarbetena, vilka torde kunna inrymmas inom den av styrelsen disponerade diversekvoten för statliga förvaltningsarbeten.

Sammanlagda kostnaden för de arbeten som bör bestridas av kronan uppgår således till (11 000 + 28 000 + 35 000) 74 000 kr.

Byggnadsstyrelsen erinrar om att till ombyggnad och iordningställande av Hessensteinska huset för kammarkollegiets räkning för budgetåret 1947/48 anvisats 325 000 kr. Till följd av gjorda omDispositioner skall emellertid kollegiet beredas lokaler i kvarteret Västertorn. Socialstyrelsen beräknas framdeles komma att överflyttas till planerad nybyggnad i kvarteret Fältöversten vid Karlaplan. Byggnadsstyrelsen har ännu icke tagit ställning till hur fastigheten därefter skall användas. En framtida omDisposition av byggnaden torde dock icke helt komma att ansluta sig till det ombyggnadsförslag, vartill medel anvisats. En omprövning av förslaget måste under alla förhållanden verkställas. I avvaktan härpå finner styrelsen lämpligt att för ändamålet anvisade medel tages i anspråk för nu föreslagna arbeten inom byggnaden.

Departementschefen. Mot byggnadsstyrelsens arbetsprogram för återställande av och ändringsarbeten inom Hessensteinska huset har jag icke något att invända. Då arbetena är av brådskande natur har Kungl. Maj:t den 17 oktober 1952 bemyndigat byggnadsstyrelsen att för ändringsarbetena inom byggnaden taga i anspråk 35 000 kr. från investeringsanslaget till Anordnande av förvaltningslokaler, varjämte ytterligare erforderligt belopp av 39 000 kr. förskötteras av underhållsmedel. Därest riksdagen icke har något att erinra däremot, torde sistnämnda belopp få täckas från det tidigare anvisade anslaget till Anordnande av lokaler för kammarkollegiet.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att investeringsanslaget till Anordnande av lokaler för kammarkollegiet må till ett belopp av 39 000 kronor disponeras för återställnings- och ändringsarbeten i Hessensteinska huset.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

W. Hammargren.

Bilaga 16.

Kapitalinvesteringar.

Ecklesiastikdepartementet.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 januari 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Persson, anmäler härefter under ecklesiastikdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvestering å tillägsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 samt anför därvid följande.

III. Statens allmänna fastighetsfond.

25. Om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna. För att vinna erfarenheter i fråga om den lämpligaste utformningen av förskolundervisningen och förskolororganisationen för döva beslöt 1951 års riksdag, på förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1951:65 (s. 11 ff.), att i Boden skulle upprättas en statlig förskola för döva. Till nybyggnad för förskolan har under angivna rubrik för budgetåren 1951/52 och 1952/53 anvisats tillhoppa 780 000 kronor.

Skolöverstyrelsen hemställer nu, att på tillägsstat för innevarande budgetår måtte anvisas ett belopp av 32 000 kronor till utbyggande av föreståndarinnebstaden vid förskolan med två gästrum. Till stöd härför anför överstyrelsen huvudsakligen följande.

På grund av de långa avstånden är det särskilt viktigt, att skolan har möjlighet att erbjuda en besökande moder bostad på skolan. Det är överstyrelsens mening, att elevernas mödrar i tur och ordning skall beredas tillfälle att vistas någon vecka på skolan för att få instruktioner rörande barnets behandling och talträning och på detta sätt bli i stånd att under ferietid vidmakthålla inlärt tal hos barnet och bygga vidare på dess fostran. Även mödrar med yngre döva barn borde kunna instrueras vid förskolan, vilken

därigenom skulle kunna tjäna som en central i de nordliga länen för upplysningsverksamhet i dessa viktiga uppfostringsfrågor. Liknande upplysningsverksamhet har med gott resultat bedrivits vid den statsunderstödda förskolan för döva å Degernäs vid Örebro.

Byggnadsstyrelsen upplyser, att den av överstyrelsen föreslagna utbyggnaden av föreståndarinnebostaden icke kan utföras inom ramen av anvisade medel. Kostnaden för utbyggnaden beräknar byggnadsstyrelsen till 32 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1952.

Departementschefen. De av skolöverstyrelsen åsyftade åtgärderna för att ge mödrarna till förskolans elever tillfälle att under vistelse vid skolan få instruktioner rörande barnens behandling och talträning finner jag mycket beaktansvärda. En sådan anordning liksom den övriga upplysningsverksamhet i uppfostringsfrågor rörande döva barn, som avses kunna bedrivas vid förskolan, ligger fullt i linje med skolans karaktär av försöksskola på förevarande område. Det synes rimligt, att mödrarnas möjligheter att komma i åtnjutande av den föreslagna instruktions- och upplysningsverksamheten underlättas genom att, på sätt överstyrelsen föreslagit, två gästrum inrymmas i föreståndarinnebostaden vid skolan. Mot den beräknade kostnaden härför, 32 000 kronor, finner jag ej anledning till erinran. Då förskolan beräknas kunna träda i verksamhet hösten 1953, torde för nu avsett ändamål erforderligt belopp böra ställas till förfogande redan under innevarande budgetår. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 32 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Carl-Lennart Prütz.

Bilaga 17.

Kapitalinvesteringar.

Jordbruksdepartementet.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 januari 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Norup, anmäler härefter under jordbruksdepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 samt anför därvid följande.

I. Statens affärsverksfonder.

E. Domänverket.

[1] 1. **Tjänstebostäder för domänverket.** Under återopande av vad jag denna dag anfört vid anmälan till statsverkspropositionen av anslag till tjänstebostäder för domänverket (bil. 30, punkt 1) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tjänstebostäder för domänverket* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 300 000 kronor.

[2] 2. **Byggnadsarbeten m. m. vid statens försöksgårdar.** Genom beslut den 11 maj 1951 anbefalldes Kungl. Maj:t styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök att, med beaktande av vad i statsverkspropositionen till 1951 års riksdag anförts i ämnet, dels låta uppgöra fullständiga ritningar till en ekonomibyggnad vid Öjebyns försöksgård, dels sedan Kungl. Maj:t godkänt sådana ritningar för uppförande av byggnaden disponera

200 000 kronor av det för budgetåret 1951/52 under förevarande anslagsrubrik anvisade investeringsanslaget å 319 000 kronor (se statsverksprop., bil 30, s. 4). Sedermera har högskolestyrelsen i skrivelse den 6 mars 1952 anfört, att på grund av inträffade prisstegringar kostnaderna för de avsedda byggnadsarbetena beräknades icke kunna rymmas inom det anvisade anslagsbeloppet. Det syntes därför enligt styrelsen lämpligast, att nya skissritningar godkändes innan fullständiga ritningar och entreprenadhandlingar upprättades och anbud infordrades. I anslutning härtill hemställde styrelsen om godkännande av två till skrivelsen fogade skissritningar. Genom beslut den 5 maj 1952 anbefalldes Kungl. Maj:t högskolestyrelsen att på grundval av omförmälda skissritningar låta uppgöra fullständiga ritningar till i nämnda proposition avsedda byggnadsarbeten vid Öjebyns försöksgård samt att därefter till Kungl. Maj:t inkomma med ritningarna för godkännande.

I skrivelse den 28 augusti 1952, därvid fogats slutliga byggnadsritningar, har *högskolestyrelsen* anfört, att ytterligare 181 500 kronor erfordras till kostnaderna i samband med uppförandet av ekonomibyggnaden. Byggnadskostnaderna beräknas nämligen numera till 216 650 kronor, vartill kommer vissa kostnader för inredning och utrustning samt för elektriska installationer, vatten och värme m. m. å 164 800 kronor, eller sammanlagt 381 450 kronor. Styrelsen anför, att anbud infordrats å en ny ladugård och en höghusbyggnad, inrymmande bland annat tröskplats och siloanläggningar, samt å vissa omändringsarbeten avseende den nuvarande ladugården. Kostnaderna för dessa byggnadsarbeten uppgår till 144 850 kronor. Vidare har anbud infordrats rörande kostnaderna för varmgarage, smedja, snickarbod, lunchrum, tvättrum och omklädnadsrum samt ett fristående halmhus. Dessa arbeten beräknas draga en kostnad av 49 800 kronor. Slutligen har vissa reparationsarbeten å ungdjursstallet i ekonomibyggnadens östra flygel kostnadsberäknats till 22 000 kronor. Styrelsen förordar, att hela byggnadsprogrammet utföres i ett sammanhang. En uppdelning av arbetena i etapper synes enligt styrelsen föra med sig ökade kostnader. Vidare meddelar styrelsen, att kostnaderna å 49 800 kronor för varmgarage m. m. samt kostnaderna för reparation av ungdjursstallet icke ingick i det byggnadsprogram, som låg till grund för styrelsens framställning till 1951 års riksdag. Förutom de stegrade byggnads- och materialkostnaderna är detta förhållande anledningen till att ytterligare medel nu erfordras.

I skrivelse den 4 oktober 1952 har *högskolestyrelsen* vidare hemställt, att å tilläggsstat för innevarande budgetår skall under förevarande anslag jämväl anvisas 11 000 kronor för vissa förbättringsarbeten å försöksgårdens mangårdsbyggnad. Såsom skäl för framställningen anföres, att vissa detaljer i fråga om byggnadens utrustning ännu återstår att avhjälpa. Främst avses härvid ordnandet av en huvudentré till byggnaden. Vidare bör vissa trappor förses med räcken, varjämte det är nödvändigt att uppsätta vattenrännor och stuprör. Styrelsen upplyser, att frågan om utförandet av dessa

byggnadsarbeten numera aktualiserats på grund av att byggnadens sockel förskjutits på entrésidan. För sockelns tillrättaläggande måste den nuvarande entrén rivas. Styrelsen framhåller, att huvudentrén därvid bör utformas så, att den överensstämmer med byggnadens stil i övrigt. De sammanlagda kostnaderna för dessa arbeten beräknas till 11 000 kronor.

Departementschefen. Såsom framgår av det föregående slutar de kostnadsberäkningar, vilka högskolestyrelsen nu framlagt beträffande ekonomibyggnaden i Öjebyn, å betydligt högre belopp än som av riksdagen anvisats för ändamålet. Anledningarna härtill är flera. Till en del är kostnadsökningen sålunda att söka i den prisstegring, som numera inträtt. Vidare innebär styrelsens förevarande förslag vissa utvidgningar av byggnadsprogrammet i förhållande till det, som låg till grund för den ursprungliga kostnadsberäkningen. Dessutom är att märka, att de nu verkställda beräkningarna innefattar fullständig inredning och utrustning för byggnaden. Det är uppenbarligen av stor vikt för försöksverksamheten vid Öjebyn, att ifrågavarande byggnad snarast möjligt kommer till stånd och att den får en för sitt ändamål lämplig utformning. Emellertid finner jag mig icke nu kunna tillstyrka någon medelsanvisning utöver vad som motsvarar ökningen av kostnaden för det ursprungliga byggnadsprojektet. Enligt lämnade uppgifter kan denna uppskattas till 80 000 kronor. Då enligt vad jag inhämtat vissa förberedande åtgärder för företagets slutförande redan igångsatts, hör beloppet uppföras å tilläggsstat för innevarande budgetår.

Vad förbättringsarbetena å mangårdsbyggnaden beträffar sammanhänger dessa med att byggnadens grund förskjutits, så att sprickor uppstått i densamma. Detta torde i stor utsträckning få tillskrivas de stränga klimatiska förhållandena i denna trakt av landet. Jag anser, att dessa brister bör avhjälpas snarast möjligt, och jag har icke något att erinra mot att huvudentrén, som i sitt nuvarande skick synes mig vara mindre lämplig, samtidigt därmed omändras. Mot kostnaderna för ifrågavarande reparationsarbeten, 11 000 kronor, torde icke vara något att erinra.

Sammanlagt bör sålunda å tilläggsstat för innevarande budgetår för här ifrågavarande byggnadsarbeten anvisas (80 000 + 11 000 =) 91 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten m. m. vid statens försöksgårdar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 91 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Nils Grass.

Kapitalinvesteringar.

Handelsdepartementet.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 januari 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, anmäler härefter under handelsdepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 samt anför därvid följande.

III. Statens allmänna fastighetsfond.

[1] 34. Säkerhetsanstalter för sjöfarten. Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan av de under handelsdepartementets handläggning hörande ärendena angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 (prop. nr 2, bil. 9, p. 2) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Säkerhetsanstalter för sjöfarten* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 135 000 kronor.

IX. Diverse kapitalfonder.

Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond.

[2] 12 a. Anordnande av lagringsutrymme för mörka oljor. Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (bil. 31, p. 9) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Kungl. Maj:ts proposition nr 2.

att till *Anordnande av lagringsutrymme för mörka oljor* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Gunnel Sjölin.

*Bihang.***Förteckning**

över av Kungl. Maj:t hos riksdagen äskade anslag å tilläggsstat II
till riksstaten för budgetåret 1952/53.

Driftbudgeten.**A. Egentliga statsutgifter.**

Kronor

II. Justitiedepartementet.

	Högsta domstolen m. m.:	
C: 2 a	Utrustning av nya lokaler för nedre justitierevisionen m. m., <i>reservationsanslag</i>	108 500

III. Utrikesdepartementet.

C: 5	Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige	9 000
C: 14	Tillfälliga representationskostnader, <i>reservationsanslag</i>	12 000
C: 17	Verkskyddsmateriel m. m. för beskickningar och konsulat, <i>reservationsanslag</i>	75 000
		96 000

IV. Försvarsdepartementet.

Armén:

	Expenser m. m.:	
C: 19 a	Flyttning av Stockholms luftvärnsregemente, <i>reservationsanslag</i>	35 000
	Tygmateriel m. m.:	
C: 32	Anskaffning av tygmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i> ..	83 000 000
C: 33	Underhåll av tygmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>	5 000 000
	Hemvärnet:	
C: 40	Hemvärnets tygmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>	1 000 000

Marinen:

	Intendenturmateriel m. m.:	
C: 61	Beklädnad m. m., <i>reservationsanslag</i>	1 000 000
	Övningar m. m.:	
C: 64	Övningar m. m., <i>reservationsanslag</i>	745 000
	Flytande materiel, artillerimateriel m. m.:	
C: 68	Fartygsbyggnader, <i>reservationsanslag</i>	15 000 000
C: 70	Underhåll av fartyg m. m., <i>reservationsanslag</i>	6 500 000
C: 70 a	Anskaffning av lyftkran, <i>reservationsanslag</i>	146 000

Flygvapnet:

	Övningar m. m.:	
C: 93	Övningar m. m., <i>reservationsanslag</i>	200 000
	Flygmateriel m. m.:	
C: 95	Anskaffning av flygmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>	2 775 000
C: 96	Drift och underhåll av flygmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>	550 000
C: 98	Anskaffning av drivmedelsutrustning, <i>reservationsanslag</i>	1 000 000

Försvarets forskningsanstalt:

D: 13	Viss forskningsverksamhet, <i>reservationsanslag</i>	600 000
		117 551 000

V. Socialdepartementet.

F: 8	Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet, <i>reservationsanslag</i>	2 850 000
------	--	-----------

VI. Kommunikationsdepartementet.

	Väghållningen på landet samt i städer och stadsliknande samhällen, där kronan är väghållare:	
B: 7	Vägunderhållet, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	27 000 000

VII. Finansdepartementet.

	Statistiska centralbyrån:	
B: 11	Avlöningar till personal vid 1951 års jordbruksräkning, <i>reservationsanslag</i>	300 000
E: 8	1951 års penningvärdeundersökning, <i>reservationsanslag</i>	40 000
E: 8 a	1944 års nykterhetskommitté, <i>reservationsanslag</i>	47 000
		<hr/> 387 000

VIII. Ecklesiastikdepartementet.

	Gemensamma universitetsändamål:	
E: 51	Naturastipendier åt studerande vid universiteten och vissa högskolor, <i>reservationsanslag</i>	12 200
	Dövstumskolorna:	
I: 63	Engångsanskaffning av utrustning m. m., <i>reservationsanslag</i>	57 000
		<hr/> 69 200

IX. Jordbruksdepartementet.

E: 7	Diverse åtgärder på husdjursavelsns område m. m.	3 500
	Veterinärinrättningen i Skara:	
F: 11 a	Byggnadsarbeten, <i>reservationsanslag</i>	62 000
	Befrämjande av fröodlingen m. m.:	
G: 12	Bidrag till Sveriges utsädesförening	69 600
	Statens skogsforskningsinstitut:	
J: 18 a	Byggnadsarbeten å försöksfält vid Bogesund, <i>reservationsanslag</i>	49 000
	Skogsvård m. m.:	
	Bidrag till skogsvårdsstyrelserna:	
J: 25	Omkostnader, <i>reservationsanslag</i>	225 000
	Rikets allmänna kartverk:	
L: 3	Kartarbeten m. m., <i>reservationsanslag</i>	220 000
	Naturskydd:	
N: 3 a	Bidrag till särskilda naturskyddsåtgärder	25 000
		<hr/> 654 100

X. Handelsdepartementet.

C: 30	Bidrag till Hemmens forskningsinstitut, <i>reservationsanslag</i>	115 000
	Lotsverket:	
D: 4	Säkerhetsanstalter för sjöfarten, <i>reservationsanslag</i>	10 000
H: 12	Avsättning till lotterimedelsfonden	1 500 000
		<hr/> 1 625 000

Kronor

XI. Inrikesdepartementet.

B: 18	Inredning och utrustning av nybyggnad för statens rättskemiska och farmaceutiska laboratorier, <i>reservationsanslag</i>	90 000
	Sinnessjukvårdsanstalter:	
B: 32 a	Om- och tillbyggnad av psykiatriska kliniken i Lund, <i>reservationsanslag</i>	670 000
	Universitetssjukhus:	
	Serafimerlasarettet:	
B: 54 a	Vissa om- och nybyggnadsarbeten, <i>reservationsanslag</i> .	22 500
	Statens alkoholistanstalt å Venngarn:	
C: 10 a	Kloreringsanläggning m. m., <i>reservationsanslag</i>	37 000
	Statens alkoholistanstalt å Haknäs:	
C: 12 a	Vissa byggnadsarbeten, <i>reservationsanslag</i>	9 300
F: 14	Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m., <i>reservationsanslag</i>	2 500 000
		<u>3 328 800</u>

XII. Civildepartementet.

F: 7	Täckning av beräknade kostnader för ändrad lönegrads-placering m. m., <i>förslagsanslag</i>	23 700 000
	Säger för driftbudgeten	<u>177 369 600</u>

Kapitalbudgeten.

Kapitalinvesteringar.

I. Statens affärsverksfonder.

A. Postverket.

1	Posthus m. m.	800 000
3	Anskaffning av automobiler m. m.	400 000
7	Postverkets dispositionsanslag	600 000
		<u>1 800 000</u>

B. Telegrafverket.

1	Telefonstationsbyggnader m. m.	2 100 000
2	Förrådsbyggnader m. m.	130 000
	Telefon- och telegrafstationer	
5	Telefon- och telegrafstationer	12 900 000
6	Nya abonnentanläggningar, nätarbeten och blanka mellanortsledningar	18 950 000
	Radioanläggningar för telegrafverket:	
7	Rundradioanläggningar	830 000
12	Rörelsekapital för telegrafverket	10 000 000
		<u>44 910 000</u>

C. Statens järnvägar.

Byggnader och anläggningar:

1	Bangårdar	2 800 000
2	Dubbelspårsbyggnader och linjeomläggningar	2 000 000
4	Ombyggnad till normalspår av linjen Forshem—Lidköping—Håkantorps med Källby—Kinnekleva	700 000

		Kronor
4 a	Ombyggnad till normalspår av linjerna Karlskrona— Kristianstad, Karlshamn—Vislanda och Bredåkra— Växjö	5 000 000
5	Fortlöpande förstärkning av spåröverbyggnaden	3 500 000
8	Husbyggnader	4 000 000
10	Vägskyddsanläggningar	500 000
13	Fortsatt elektrifiering av statsbanenätet	2 000 000
	Rullande materiel:	
21	Anskaffning av godsvagnar	4 500 000
33	Statens järnvägars dispositionsanslag	1 000 000
		<u>26 000 000</u>

D. Statens vattenfallsverk.

	Kraftstationer m. m.:	
1	Utbyggnad av Västerås ångkraftstation	3 500 000
5	Kraftstationer i Indalsälven mellan Litsalet och Gesunden	8 500 000
13	Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk	30 000 000
16	Inventarier m. m.	20 000 000
		<u>62 000 000</u>

E. Domänverket.

1	Tjänstebostäder för domänverket	300 000
2	Byggnadsarbeten m. m. vid statens försöksgårdar	91 000
		<u>391 000</u>
		135 101 000

III. Statens allmänna fastighetsfond.

	Justitiedepartementet:	
2 a	Byggnadsarbeten vid egendomen Hildero	31 200
	Ecklesiastikdepartementet:	
25	Om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna	32 000
	Handelsdepartementet:	
34	Säkerhetsanstalter för sjöfarten	135 000
		<u>198 200</u>

IV. Försvarets fonder.

A. Försvarets fastighetsfond.

	Arméns delfond:	
7	Ordnande av Stockholms luftvärnsregementes förläggning	3 000 000
9	Vissa markförvärv	335 000
	Marinens delfond:	
14	Avlöpningsbädd och kajanläggningar vid Karlskrona örlogsvarv	250 000
17	Vissa markförvärv	280 000
17 a	Ombyggnad av artilleriverkstäderna vid Karlskrona ör- logsvarv	125 000
17 b	Ventilationsanläggning i marinens ämbetsbyggnad å Ladu- gårdsgårde	35 000

		Kronor
Befästningars delfond:		
25	Anordnande av vissa fartygstunnlar	3 500 000
28	Vissa ammunitionsförråd	3 000 000
30	Uppställningsplatser för radarstationer	3 200 000
32	Anordnande av vissa lokaler för luftbevakningen	2 800 000
		16 525 000

IX. Diverse kapitalfonder.

Handelsdepartementet:

Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond:		
12 a	Anordnande av lagringsutrymme för mörka oljor	2 000 000
Säger för kapitalbudgeten		153 824 200